

A szépség. La beauté.

Minden létező szépséges kőzött az
Original-Pasta
POMPADOUR
Dr. Rix A. (Bécs) készítménye
fogja el mindenkor az első he-
lyet. Ez a világkörüli, általánosan
ismert szer — jóillatú és az ár-
költségek visszatérítése mellett —
elér 14 nap alatt: szeplőt, máj-
foltokat, pattanásokat, arc-
vörösséget, pustulákat,
hímlőhelyet és általában min-
den, az arcot rontó tisztatlanságot.
A bőr bármilyen puha, világ, a ránc-
ok kényesednek, míg végül az
ifjúság valódi, természetes színt,
az őse rózsapírjéé leheli az arcra és
a csodaszor.
Prokesch-Osten grófja (Gos-
mann Friderika), a legjobb megren-
delő így ír: „Dr. Rix asszony! Külön-
ösen ismét — mint már évek óta — 5
Pasta-Pompadour Gmündener.”
A tisztelek.

Frank Kati k. a. M. Frankfurt-
ból már évek óta így rendel: „Szíves-
kedjek mint rendszeresen csimre 5 Pasta
Pompadour M. Frankfurtba küldeni.
Ez így tovább vagy 10,000 nagyon régi
verő, a világ magus és legmagasabb
kőzött. Mert a ki ezt a csoda-pasztát
csak egyszer használta, az tovább ajánlja.
1 tégely Original-Pasta Pompa-
dour használati utasítással: 1 ft 50 kr.,
1 üveg pompadour-tól, zsinor, helyett
használandó és jól tartó: 1 ft 50 kr.,
1 doboz Pompadour-szappan (3 db)
dúva, repesztett kesz ellen 90 kr.,
Marquise szappan (10 db) használati 50 kr.
Rix dr. Marquise de Pompadour
Fett-Puder: e igen alkalmas nappali
és éjszakai használatra; nemcsak szűp-
ös és rózsaszínű, hanem meg is
színezi a bőrt. Teljesen ártalmatlan, melyet
a legmagasabb arisztokrácia helyett és a művészvilág elférszeretettel
használnak. 1 doboz ára 1 ft 25 kr.
Gyógyszeresek, a kik még rátkáron nem tartják, fordul-
janak a központhoz: Bécs, Praterstrasse 16., saját ház.
Wilhelmine Rix dr. özvegye és fia.
40 év óta egyedül készítője a valódi Original-Pasta Pompadournak.
Budapest: Török József dr. Egger Leo és Egger J. néi
és Braun Mórinnal. 7238

Főiskolai **Dr. KUN ZOLTÁN** kipróbált
igazg. orvos

Vérképző labdacso, rózsaszínű cukrozva: vérsej-
gek, sápkórosok, gyengéke-
dők, görvélőkórosok, általában tisztogatásnak legjobb
gyógyszere. 1 üveg ára 1 ft 50 kr.
Hurut labdacso, gyomorhurut, tüdő- és gégehurut,
tüdővész, hideglelés, malária, güm-
mőz ellen legkötőbb 1 üveg egésznek cukrozott labdac-
sója 1 ft 50 kr.
Női betegségek ellen leghasznosabb gyógyszer az **IRRI-
GALO FOR** 1 doboz 1 forint 20 kr.
Legjobb minden szájvizek fölötti kitűnő
Dentipurin-szájvíz
övszere a ragályos torokbajoknak is!
A Purpurin Crème arcz- és kézkenőcsnek meglepő hatása
van! 5 nap alatt az arczról minden
foltot eltávolít a bársziszterve varázsolja. 1 tégely 1 ft 20 kr.
Kapható a készítőnél:

TERSTYÁNSZKY K. gyógyszerésznél

Sárosatakon. 6839
Főraktár Budapest: Török József gyógyszerésztárában, Király-
utca. Dr. Buday Emil gyógyszerésztárában, Városház-tér. Minden
drogá-üzletben és gyógyszerésztárában kaphatók.

LOHSE világhírű különlegességei
a bőr ápolására.

**EAU DE LYS
DE LOHSE.**
Hatvan év óta felülmulha-
talan mint legkötőbb bőrviz
a tökéletes ifjú üdeség
megtartására, valamint a
nyári szeplő, napfolt, pi-
rosság, sárga foltok és az arcz
minden tisztatlanságának
biztos eltávolítására fehériben
és rózsaszínben szőkőknek,
sárgában barnáknak.
LOHSE lilomtej-szappan
csodás illata, tisztasága és
finomsága végett a legkötő-
bb tolette-szappan, árba
60 kr., rózsaszín 1 ft.
Gyártmányainak vásárlásánál méltó-
tisztaság mindig figyelni a cségre:
GUSTAV LOHSE
45 Jägerstr. 46 Berlin.
udvari illatszerész.

Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszer-
tárában és jobb illatszer-üzleteiben. 7067

**Czerny-féle
Keleti rózsatej
fiatalos arczbört**

oly meglepően üde, tiszta,
szerez, mely semmi más szer által el nem érhető;
kitűnő hatású májolt, szeplő, pörnsenek, bőrt-
atka, nem szép arczvörösség s a bőr minden
tisztatlansága ellen, megújítja a sárga vagy barna
arczszínt s egyaránt alkalmas minden testrésze.
Ára 1 ft. Balsam-szappan hozza 30 kr.

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált
és valódi minőségben kapható 7180
ANTON J. CZERNY, Bécs.
XVIII. Carl Ludwigstrasse 6. (saját házában).
Szállítás utánvétellel. Prospektus ingyen és bér-
mentve. Raktárak a nagyobb gyógyszerésztárában
és illatszerüzletekben.
Vezérképviselet és magyarországi főraktár Buda-
pesten **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésztárában.

Hirdetések felvételnek a
kiadó-hivatalban, Buda-
pest, IV., Egyetem-utca 4.

Foulard-selyem
valamint fehér, fekete és színes selymek mindefféle minőségben,
igazi gyári áron, a valódi és tartósságát való jóillat mellett, mé-
terenként 35 kr-tól 100 kr-ig és vámanonon bűntől mentes szállítá-
stannak. Legjobb közvetlen megrendelési forrás magánosok részére. Ezer
meg ezer előmerő irat. Minták franko. Svájcban a levélportó kőzérés.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
selymekelme-gyárak szövetsége Zürich. 6902
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Levélbéllyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapest, IV., Régi posta-u. 5.
Alapított 1876. 7240
Veszek! Eladok! Cserélek!

Francia folyékony
H A J F E S T Ó
(Cromatique Parisien)
melylyel minden haját tetszés szerint 10 perc alatt
állandóan megfestheti fekete, barna vagy szőke.
Tulajdonságai: a szín állandó s a természetes szín-
től meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerű.
Ára 2 ft. A készületek (csészék, kefék stb.) 60 kr.
Főraktár: Budapest, Török József gyógy-
szerésztára, Király-utca 12. szám. 7080

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fen-
tartására legkötőbb, teljesen ár-
talmatlan, vegyíztiszta és szirmer-
tes készítmény a 7163
Margit Crème.
Rövid idő alatt szüntet szeplőt,
májfoltot, pattanást, bőrtakát (mit-
esser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat
és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájos
arczszínt kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgy 60 kr., 3 színben. Margit szap-
pan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerésztára,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszerésztára, Budapest
Király-utca 12. 7237

Kárpitos munkákban
elvégeztetett munkákat, mint átdolgozásokat
mérésékelt árak mellett. Ezek során át Angliában való
munkálkodásom feljogosít engem azon ígéret tevésére,
hogy a reám bízott munkát a lehető legjobban fogom
elvégezni. 7237
STEINER LIPÓT kárpitos és diszító
Koronaherceg-utca 3. II. udvar.

A HYGEA
hajbalzsam
valóban maga a tökéletesség,
ha arról van szó, hogy a szűke-
hajnának eredeti fiatalos színe,
fénye és szépsége visszaad-
sék. Megújítja a haj életfolya-
matát, szívósságát és növe-
kedését, mint hajszépitőszert
pedig egyenesen páratlan. 7128
Üvegje 1 ft 50 kr és 2 ft 50 kr.
Valódi minőségben egyedül kapható
DIMITRIJEVIĆ S. gyógyszerésznél Aracs, Banat. 42.

29. SZÁM. 1897. BUDAPEST, JULIUS 18. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 ft. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 ft. Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— Kalkulált előfizetéseket a postailag megkötött vitellől is csatlakozó.

A SZIÁMI KIRÁLY MAGYARORSZÁGON.

MESSE TÖLÜNK, az Éjszaki-tenger vidékein
folytatja most Sziám királyának tanulmány-
útját, hogy az európai művelődéssel és
művelődési intézményekkel megismerkedve,
a maga keleti népet Európához közelebb hozhassa
ismeretekben, erkölcsben, szokásokban, művel-
tségben.
Érdekes volna tudni, hogy Csulalongkorn ki-
rály mit látott és tapasztalt minálunk olyant,
a mit otthon érdemesnek tart meghonosítani
népének boldogítására; mi ragadta meg itt leg-
jobban a figyelmét; mit talált oly jónak, üdvös-
nek, hogy azt hazájába is átlántálja. Ezt ter-

mészeten nem tudhatjuk, mert a király, a
mennyre közlékeny különben, e tekintetben
zárkózott vala; soha egy szóval sem árulta el,
hogy a látottak és hallottak közül ezt vagy azt
haza viszi, meghonosítja. Pedig sokat meg-
figyelt, sokat följegyeztetett kabinet-irodai fő-
nökével Srisdivel, a ki szellemben, tudományban
és a dolgok mélye iránt való érdeklődésben külö-
nösen kivált a király kíséretében. Mikor a tár-
saság a babilnai és kisbéri kirándulásból vissza-
térőben volt, Csulalongkorn király Srisdivel, a
többi sziámi urak pedig kettesével-hármasával
megvonultak az udvari vonat egy-egy fülkéjében,
hol dolgoztak, följegyeztették tapasztalataikat.
Késő éjjel, a napi programm végeztével itt
Budapesten a király kísérete nyugalomra tért,

csak a király szobájában égett még a villam-
fény. Ott dolgoztak; írták a naplót; megros-
tálták a tapasztalataikat s a lényegesebb dolgo-
kat külön is följegyezték. E mellett a király
saját állama ügyeit is elintézte. Hazáról min-
den héten táviratot kapott országa ügyeinek fo-
lyásáról; felséges neje a kormányzás nehézsé-
gei között tanácsokat kért tőle, s ő ezekre azon-
nal küldött választ.

A budapesti napok, a gödöllői népünnepe,
különösen a kisbéri és a babilnai kirándulás a
királyra és kíséretére mély hatást tettek. A mit
az állami gazdaságokban látott, igazán király-
hoz méltó látni való volt; itt számolunk be róla
írásban és képbén.

A sziámi király.

A SZIÁMI KIRÁLY BÁBOLNÁN. — Faur Géza fényképfelvétele.

Szépség és egészség.
Korunk főnyavalyája
az idegesség
és vértelenség, melyből szá-
mtalan kór származik. És ellen
pedig legkötőbb hat a
vasas chinabor
1 üveg 1 ft 20 kr, 5 üveg
franco küldve 6 ft.
Sherryvel van készítve és min-
den hasznosított készítmények
között a legkötőbb chinabort és
vasat tartalmazza.
ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész.
Kapható Budapest: 7158
Török József gyógy- és minden magyarországi gyógyszerésztárában.

Fesztay társaság palotájában
Városliget

**Krisztus a keresztfán
és Jeruzsálem**

óriási körkép. Látható:
reggel 9 órától esti 8 óráig
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr. 7172
Gyermekjegy 30 kr, katonajegy ör-
mestertől lefelé 30 kr.

Srisdi. Sommot herceg. A király. Seasti.
A király és kísérete a ménest nézik Bábólnán.

A SZIÁMI KIRÁLY LÁTOGATÁSA MAGYARORSZÁGON. — Ludvig Gyula, a magyar kir. államvasutak elnök-igazgatójának amatőr-felvétele.

KIRÁNDULÁS BÁBOLNÁRA ÉS KISBÉRRE.

Ha a hátsó-indiai fejedelmek a művelt Európát röptében átszelő tanulmányútján hazánk gazdasági fejlődésének előhaladását akarták bemutatni: erre jobb módot nem választhattak volna, mint hogy kirándulást rendezzenek állattenyésztésünk egy-egy mintatelepére, különösen oly időben, mikor a növényzet fejlődésének teljes pompájában áll.

A vasúton Budapestről Nagy-Igmándig tett útazás mintegy bevezetést szolgált a később feltároló egyszerű képhez. A főváros határait elhagyva az ő hatalmas ipartelepével, toronymagasságú gyárkémeivel, s áthaladva a környező nyaralóhelyek festői óvén, a szemre oly kellemesen ható erdős dombvidék következett, közben-közben kaszálókkal és hullámzó vetésekkel váltokozva. Tatán túl, a Duna síkjára érve, az erdők mind ritkábbá lettek, helyet engedve a zöldelő fasorok által szegélyezett vetéseknek.

A fák lombjai közé rejtett nagy-igmándi pályaudvarba érkezve, hol az állami ménestörzsek ügyének legfőbb vezetősége és a helyi előkelőségeken kívül a mezei munkások egész serege várta az érkező szíami királyt, — azonnal látta az útas, hogy itt a legfejlettebb mezőgazdaság egyik legkiválóbb helyére jutott.

A fogadtatás és a bemutatások végzetével a szíami király Darányi földművelésügyi miniszterrel felszállott a készen álló négyes fogatra, utánuk pedig a nagy kíséret 5 négyes és 30 kettős fogatba, s ezzel megindult a hosszú menet a bábólnai állami ménestörzsek felé. A kíséretben volt Lossonczy Mihály min. tanácsos, az országos lótenyésztés ügyének jeles intézője a miniszteriumban, valamint Durmann altábornagy a lótenyésztéssel katonai felügyelője és Darányi Béla az állami ménestörzsek főigazgatója.

A 7000 kat. holdnyi területű bábólnai birtok faültetvényekkel szegélyezett határszéléhez érve, díszes, zöld galyakból készült «Wellcome!» (Is-ten hozott!) feliratú diadalív fogadta a vendégeket, a kiknek figyelmét azonnal megragadta az út mentén eldalt bőven mutatkozó sokféle érdekes látvány.

A királyi látogatás tiszteletére a birtok központjához vezető főút mellett fekvő területeken volt felállítva az állatállomány legnagyobb része. Legelőször is 160 darab remek simmenthali üsző tűnt fel, majd kissé tovább mintegy 75 négyes ökrfogat végezte a szántást egy 100 holdnyi területen, melyen hangya-módra hemzsegetek az ekébe fogott remek magyarfajta igások. Ezután több lófogató gereblyét mutattak be működésben. Igen szép látvány volt a simmenthali teheneinek egy lucernázson legelő mintegy 170 darabból álló csoportja is, mely ritkította pártját úgy nagy tömegével, mint az egyes állatok gyönyörű alkataival. Csulalongkorn király érdek-

lődését annyira lekötötte ez a csoport, hogy fogatát megállította és behatóbb szemlére méltatta a remek állatokat, valamint a kissé távolabb álló, orrkarikájuknál fogva féken tartott hatalmas két simmenthali bikát is. Meg is vásárolt a tetszését annyira megnyert tenyésztőrsből egy bikát és két tehenet.

Ezután a hírneves bábólnai ménés egyes osztályainak megtekintése következett. A kocsit mellett elterülő egyik tágas sík legelőn egy nagyobb csoport meddő arab telivér és félvér kanczát hajtottak körül sebes iramban a csikósok. Rendkívül szép látvány volt a nemes, okos állatok körülszágulása. Innét a 2- és 3-éves kanczacsikókhoz tért a társaság, a hol a király s az egész kíséret leszállt a kocsikról és huzamosabb időig szemlélte az értékes arabs csikókat, melyeket részint állva, részint a csikósok által körülhajtvá mutattak be a jártató pályán. A szükséges magyarázatokat Patzolt ezredes, a ménés-intézet parancsnoka szolgált, mely magyarázatokat Darányi miniszter tolmácsolt angolul a királynak.

Bábólnán, a birtok fő helyén bemutatatták az arabs anyaménest a szopós csikókkal együtt, mely szép csoportnak egy része egyik képünkön szemlélhető. Bemutatatták továbbá a ménés törzsménjeit, melyeknek az a hivatásuk, hogy ezt a nemes és nehezen szerezhető tenyészanyagot fentartsák. Kiválóbb érdeklődést keltett az öreg «O-Bajan» nevű törzsmén, «a ki» Arabia sivatagjában látott napvilágot, meg az a 8 eredeti arabs mén, melyeket az ez alkalommal szintén jelen volt Fadlallah el Hedad ezredes, a debreczeni magyar kir. állami ménestelep arabs származású parancsnoka, ez év június havában hozott Szíriából és Arabiából a magyar kormány megbízása folytán, a bábólnai tenyésztés véreinek felújítására. A sivatag ki-válóan nemes, acélos izmú és kitartó állatainak a beszerzése rendkívüli nehézségekkel jár egyrésztől az azokat tenyésztő beduin törzsek hozzáférhetetlensége és az idegenek iránt tanúsítani szokott ellenséges magatartása, másrésztől pedig azért, mert a sivatag lakója lovától, e legdrágább kincsétől, a legnagyobb összegeket sem szívesen váltik meg.

A bábólnai arabs vérű tenyésztés értékének és páratlanságának jellemzésére fölemlíthetjük, hogy Bábólna a külföld előtt is fő és igen keresett forrása az arabs vér fölfrissítésére szolgáló anyag beszerzésének. A szíami királynak is bemutatattak ez alkalommal négy arabs mén és négy kanczát, melyeket nem rég a japáni kormány vásároltatott meg Bábólnán s a melyeket legközelebb Párisba indítanak, hogy azután tengeren Japánba szállíttassanak.

Szíam uralkodójának arra a kérdésére, vajjon a japáni császár hintóban fogja-e ezeket a nemes állatokat használni, Darányi miniszter azt

felelte, hogy a lovak tenyésztési célra vitetnek ki, s hogy a japán kormány már néhány évvel ezelőtt is vásárolt Bábólnáról egy kisebb tenyész-csoportot, melyet köztenyésztésre alkalmaztak. Az a kiváló jelesség, melylyel a bábólnai vér után nevelt lovak másfajta lovakat annyira felülmúltak a japán-kínai háborúban, arra indította a japán kormányt, hogy újabb tenyész-anyagot vásároljon Bábólnáról.

Ezután ismét kocsira szállott a társaság és a nagy-igmándi pályaudvarhoz hajtatott vissza, útbá ejtven az 1- és 2-éves arabs méncsikók ménését, melynek «előhajítás t» szintén megörökítettük képen. Itt Chira hercegnek kedve kerekedett, hogy egy csikós lovára felpattanjon. Elég derekasan ülte meg a még fiatal herceg az erősebb kézhez szokott, kemény szájú paripát, s a király igen örvendett fia vállalkozásán.

A vasúti állomáshoz visszavezető út mentén, valamint a Nagy-Igmándról Kisbérre vezető vasút vonala mellett, a bábólnai és kisbéri ménestörzsek egyéb tenyészállatai voltak láthatók.

Kisbérben, a 11,200 kat. holdnyi állami ménestörzsek, angol telivér lótenyésztésünk e főhelyén néhány értékes kanczát vezettek elő, azután a tőlük származott egyéves telivér csikókat, melyek úgy korai fejlettségükkel, mint már is nagy értékükkel igen magukra vonták a király figyelmét. Ezek a telivér csikók egyéves korukban, a mikor árverés útján a versenytárlók tulajdonosainak szokták eladni, átlag 3000 frtért kelnek el darabonként. Árú rendszeren a csikónak többé-kevésbé előkelő származása szerint alakul, úgy, hogy pl. 1883-ban egy kisbéri egyéves telivér csikó, — melynek apja és anyja ugyanaz volt, mint a világhírű «Kisbér» nevű versenylő, t. i. Buccanier és Mineral, — 16,800 frtért ment át báró Springer tulajdonába. Sajnos, hogy ez a csikó nem igazolta a származásába helyezett bizalmat, mert nem vált be versenylónak.

Több angol félvér kancza bemutatása után a kisbéri törzsménnek kerültek sorra. Itt Deseő százados, a ménés parancsnoka szolgált a szükséges fölvilágosításokkal. Elővezették az öreg Gummertbury-t, a kisbéri törzsménnek legidősb-jét sok kiváló versenylő apját, aztán a versenypályáról ismert Fenéket, Gagát, Páztort, Filout, Birót, Montbart, Kisbér-öcsését és a Primás II. nevűt, a kik most már mint apák igazolják ivadékaikban azt a tehetséget, melyet maguk tanúsítottak annakelőtte versenypályán. Primás II, a versenypályákon a közönségnek egykori kedvence, többszöri hatalmas ágaskodással mutatta be magát a király előtt. A Kisbérben levő 12 telivér mén értéke jóval felülmúlja a fél millió forintot.

Kár, hogy a szíami király látogatásakor még nem volt Kisbérben telivértenyésztésünk legújabb csillaga, a magyar kormány megbízásából

Esterházy herceg, londoni nagykövetségünk katonái attachéje által Angliában 180,000 forintért nem rég vásárolt Bonavista, mely azóta már megérkezett Kisbérre.

Az angol telivér ménék óriási árával azonban rendes arányban áll jövedelmezőségük is, mivel egy-egy mén 6, 8, 10, sőt 15 ezer forint jövedelmet is hajthat évenként a telivértenyésztők által fizetett használati díjakban.

Végül még bemutatatták a lovardában a kisbéri angol félvérménben nevelt 3 éves fiatal méneket, melyek ősszel a ménestelepekre kerülnek, s a budapesti októberi árverésen eladandó 4 éves félvér kanczákat.

Kisbérben jelenleg mintegy 20 angol telivér és 160 angol félvér anyakancza van, melyeket tenyésztésre használnak.

A szemle véget vett a kastélyban ebéd volt a király tiszteletére, azután este 9 órakor különvonaton visszatért az előkelő társaság a fővárosba.

A látottak után nem csodáljuk a szíami király ekkor tett azon kijelentését, hogy ha valaha hazáján kívül kellene letelepednie, e célra Magyarországot választaná.

Darányi földművelésügyi miniszter, a ki a házigazda szerepét vitte és a királyt mindenben kalauzolta, ritka bizonyítékát adta a ménés intézet legkisebb részleteire is kiterjedő tájékozottságának és bizonyára nagy részben neki köszönhető, hogy a magyar állam e virágzó és közhasznú intézete egyre gyarapodnak hírnévben a távol Keleten is.

*

GÖDÖLLŐN.

A szíami királynak magyarországi tartózkodása idejéből bemutatunk még két pillanatnyi fényképet a bábólnai és kisbéri kirándulást egy nappal megelőző június 27-iki gödöllői látogatásról, az ottani népünnepről, a melyen a király és kísérete oly jól mulatott.

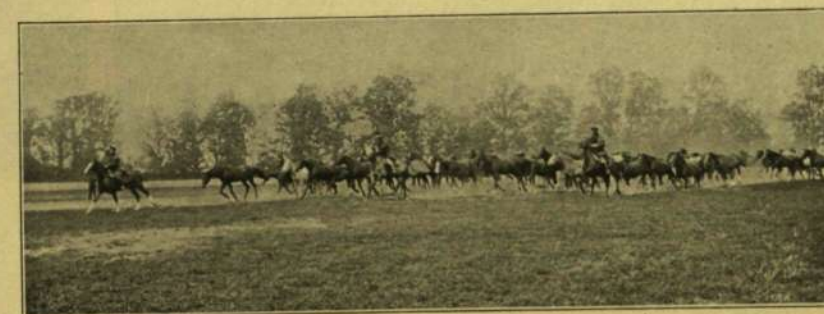
Mikor a harminez pár arató a búzakaszkoszorúval a király előtt elvonult, az aratók a maguk módja és szójárása szerint föl-fölkialtottak: «Éltesse a jó Isten a felséges királyt!» stb., így üdvözlölvén, éltetvén az idegen fejedelmet. A gödöllői jószágigazgató intése a cigány ráhúzott egy csárdást, a legények derékon fogták a naptól barna s az egészséges vértől piros arcú leányokat s tánczra perdültek, bár a görögnyűs földön, a buja fűben kissé nehezen esett kívágni a csárdás ütemét, szépen kiczifrázni a duhaj kiáltások mellé a csárdásnak a ropogóját. De azért sikerült mégis, bár a nagy megleben csúrom-vízig megizzadva, annyi tűzzel, elevelességgel és kecsességgel bemutatni a királynak a magyar táncot, hogy gyönyörűsége tellett benne. Csak úgy nézte, csak úgy leste a perdülő párokat és csak úgy mosolygott hozzá, mint mikor oly nagyon tetszik az embernek valami, hogy szólni sem tud. Nem is beszélt, hanem belenyúlt a mellébe zsebébe és egy vadonat új százás bankót adott a népek; hadd mulassanak érte ők maguk, a hogy nekik tetszik.

Vége lett a táncznak s a király elment meg nézni az aratók részére nagy bográcsban főzött gulyásost. Csak ezt várta Charun herceg, a király unokaöccse, hogy, ha csak egy percze is, eltűnhesen a sokaság között a király szemei elől. Mert most összekeveredett a népünnep nagy sokasága: király, herceg, miniszter, paraszt, úr és polgár gomolygott ott a tisztáson egymás mellett. Charun herceg a cigányok közé törtétt; fölállította székéről a cimbalmost és maga állott be — cimbalmosnak. A primás a «Körösi lányt» kezdte játszani s a

herceg előbb csak próbálgatva, veregetve a húrokat kísért a muzsikát; de mikor másodszor is ráhúta a cigány a nótát, már pontosan kiütötte a taktust. Még cifrázni is tudott. Kitűnő hallása van. Meg is kérte az itteni urakat, hogy szerezzenek neki egy angol cimbalom-iskolát. Egyik most között fényképfelvételeink meg is örökítette a herceget, a mint a nótát tanulja. A cigányokkal alig lehet azóta szóba állani. Hogyne, hiszen királyi herceg játszott a bandájukban. Nagyobb dolog ez még a háborúnál is. De jött a király, abba kellett hagyni a cimbalmozást és ismét hozzá csatlakozni a király kíséretéhez. Charun herceg ezután is, a hányszor csak tehetett, leült a cimbalomhoz és játszott, nagy gyönyörűségére önmagának és a szíamiaknak, úgy szintén a mi közönségünknek is.

Ily kedélyes jelenetekkel élénkítve folytak a király-látogatás napjai Budapesten és vidékén. Minden, a mit keleti vendégeink láttak, tet-szűsüket nagyban megnyerte.

Búcsúzáskor a király elragadtatással szólt a magyar vendégszeretetről, melynek híré most, Európát bejárva, bizonyára elviszi távoli országába is. Ohajjuk, hogy ne csak vendégszeretetről, hanem intézményeink, műveltségi állapotunk is megmaradjon emlékezetében.

A kanczacsikók ménésének körülhajtsa a szíami király előtt Bábólnán.

A SZIÁMI KIRÁLYNÉ.

Míg Sziámnak nagy hatalmú királya, Csulalongkorn ő felsége, Európában jár és tanulmányozza az itteni műveltségi állapotokat, birodalmában az államhatalom Savang Vaddhana királynőnek, a király első nejének kezében van, a kit a király elutazása előtt udvari és alkotmányjogi szertartások között regenskirálynővé avatott fel távolléte idejére.

A király folyó évi április 7-én szállt hajóra a Menam folyón, fővárosának Bangkok-nak kikötőjében, de első nejének regenskirálynővé való felavatása már márcziusban megtörtént. Palotájának mesés fényű tróntermében összegyűltek az összes királyi hercegek, miniszterek, mandarinok, főméltóságok, az idegen követek, a brahma- és budha-papok és katonák; ezeknek jelenlétében történt a fölavatás. Elsőbb az alattvalók tettek hűségi esküt; azután a királyné esküdött meg, hogy hí marad a birodalom törvényeihez és a királyhoz. Majd Csulalongkorn király ősrégi szokás szerint szentelt fehér olajjal a királyné homlokát közepén és két oldalt, a halántékán fölkenve, kinevezte regens királynőnek teljes hatalommal és ünnepiesen trónjára ültette. Ezóta a birodalmat a királyné kormányozza az államtanácsal és a miniszterekkel a szíami alkotmány szerint, s mint mondják, fejedelmi teendőit nagy ügyességgel és bölcsességgel végzi. Törvényeket hoz az államtanácsal és szentesíti azokat, halalos ítéleteket ír alá; végrehajtója a törvényeknek; szóval teljes hatalmu királyi királyi férje helyett, a kinek azonban minden héten egyszer részletes táviratot küld az ország dolgairól.

Savang Vaddhana királynő a szíami királynak nemcsak felesége, hanem feltestvére is, mert mindkettőjöknek egy atyjuk volt, nevezetesen Csulalongkorn elődje, a «bölcs» Munkul.

A szíami alkotmány szerint ugyanis a király első feleségül csak királyi vérből való hercegnőt vehet, csak ez az első feleség lehet Sziámnak királynője; a többi sok feleség voltaképpen csak háremhölgy.

Igy mostoha testvére és felesége egyszerre Savang Vaddhana ő felsége a királynak. Egyedül ő jelenhetik meg a király mellett mint királynő, s csak ő gyakorolhat királyi jogokat. Ünnepies alkalmaknál, fogadásoknál, alkotmányjogi és törvényhozói szertartásoknál mindig ott van a király mellett, — de egyedül csak ő. Ha fogadás van az udvarnál, az idegen követeket, miután a királynak bemutatatták, bemutatják a királynőnek is ép úgy, mint az európai udvaroknál. A többi, szinte számtalan feleség szintén a király magántermeiben él, de minden királynői jog nélkül. Ezeknek csak kötelességeik vannak a királynő iránt is, a ki előtt mindenkor alattvalói hódolatot tartoznak tanusítani.

Savang Vaddhana mint királyné, második felesége Csulalongkorn királynak. Az első felesége ugyanis évekkel ezelőtt egy csónakázás alkalmával vízbe fullt. Udvarával a Menam folyóra ment csónakázni, hol a csónak fölborult, s a királynő, nem tudván úszni, oda veszett, oda veszett pedig azért, mert a királynő teste a királyon kívül mindenkiére nézve annyira szent, hogy azt földi halandónak még érinteni sem szabad. A szerencsétlenül járt királyné e rop-pant kiválságát életével fizette meg, mert senki sem mert vállalkozni arra, hogy kimentse, mert így érinteni kellett volna.

A király nejének halála után mostani nejét léptette elő az első feleség és királynő méltóságára. Savang Vaddhana alig negyven éves, kicsi termetű, kellemes, megnyerő, de egyszerű méltóságteljes kifejezésű, szép asszony. Ha európai fehér színe volna s európai ruhába öltözne, alig-alig lehetne keleti típusúnak mondani. Képünkön királyi díszében, honi ruhaviseletében látható. Nemzeti ruhájukat, viseletüket a szíami nők nem hagyják el. Japánban például a nők már európaiasán öltözködnek, a derékfűzőt is széltében használják. Ez Sziámban tilos, — és okos dolog is, hogy tilos. Vállára és derekára a királyné finom selyemből, arany és ezüst szálakkal áttörve, csipkével dúsan díszítve készült kényelmes kabátját ölt. Hivatalos alkalmakkor rendjelekké földiszítve, újjaira pedig pompásan ragyogó kövű gyűrűket húzva látható. Az ékszer különben igen kedves esecsebecsűjük. Az egész ruházatuk, még cipőjük is csak úgy csillog-villog a drágakövek tüzeitől. Szoknya helyett térdig erő bő nadragformát visel, melyet öv szorít a derekára. Finom lábat hosszú selyem harisnya és kivágott selyem cipő fűdi. A cipő csattjai aranyból valók, drágakövekkel dúsan kirakva. Fejére soha sem kalapot, sem más fejdiszt nem tesz: a nap heve ellen csak az udvarhölgyek által tartott ernyők védik. Haját rövidre vágatja és simán hátrafésűlteti.

Savang Vaddhana királynő két gyermekkel ajándékozta meg férjét; de az elsőszülött, törvény szerint a trón örököse, még kicsiny korában meghalt. S második fia sem fog a trónra ülni, mert ennek sincs oly teljes egészsége, hogy rá lehetne bízni a birodalmat, a melynek határait ott leselkedik a franczia, hogy hatalmába kerítse ezt a drágakövekben, különösen smaragdban és rubinban oly gazdag országot. Trónörökösül tehát a király második feleségének, szintén feltestvérenek fiát nevezte ki, a ki jelenleg Londonban tanul, készül testben és lélekben a nagy föladrata, a mely rá, mint

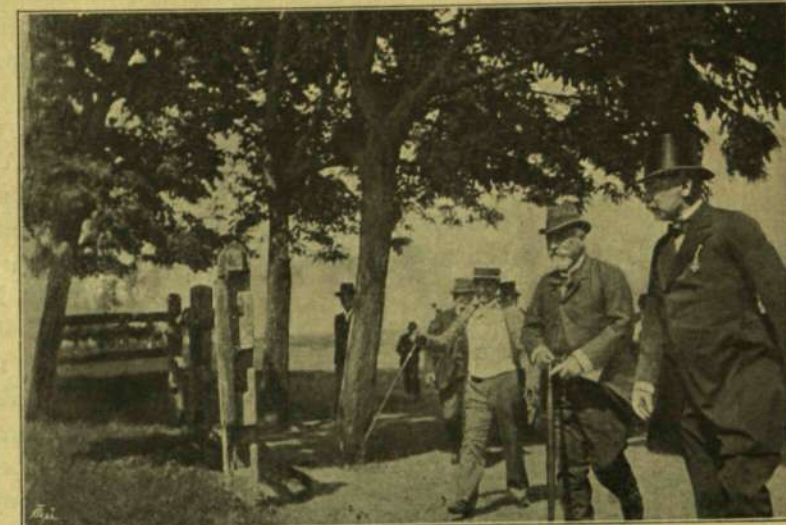
A király a mint Perczel Dezső miniszterrel beszél Bábolnán.

Megérkezés Bábolnára.
A kocsiban a szíami király és Darányi miniszter, — a bakon Ferenczy Zsigmond, a ménestörök igazgatója.

Az anyaménés udvarában Bábolnán.

A szíami király megérkezése a bábolnai csikótelepre.
Darányi miniszter

A szíami király.
Pacszolt József ezredes, a ménés parancsnoka.
A szíami király és kísérete Bábolnán az anyaménés udvarán.

«Gaga» telivér törzsmént bemutatják a királynak Kisbén.

Az anyaménés udvarában Bábolnán.
Perczel miniszter, a szíami király és Darányi miniszter

Srisdi kabinet-irodai főnök jelentést tesz Csulalongkorn királynak Bábolnán.

A szíami király és kísérete.
Deső Gyula százados, a kisbéri ménés parancsnoka.
Kisbén, a törzsménnek istállója előtt.

Az anyaménés fölajtása Bábolnán.

Charun herceg. Chira hg. Rudnay főkapitány. Svasti herceg.
A szíami király kísérete Bábolnán.

Durmann altábornagy. Svasti herceg.
A szíami király kísérete Bábolnán.

Charun herceg ezimbalmozik a gödöllői népműnnepen.

A gödöllői népmulatságból.

Chira herceg lóháton Bábolnán.

A király. Srisdi.
Srisdi kabinet-irodai főnök jelentést tesz a királynak.

királyra vár, hogy a művelődésben tovább fejleszse az országot és megvédjé a francziák ellen.

A RÓMAI CAMPAGNÁN.

I.

A Campagnán felhők borongnak lomhán,
Elrejtve a kéklő hegyormokat,
S a ciprusok a régi Róma romján
Széthintik enyhe, méla árnyokat.
A katakombák síri éjjelére
Dőlt a hatalmas város, — nincsen itt!
S mely ott lenn bujdosott rejtőzve, félve:
Föltámadt az új, öröklött hit!

S a bús romok körül virágok nyílnak,
S az aranyas fák között madár dalol,
Egy új világra mosolyog az új nap,
És új tavasz kél és hantok alól.
Csodálatos esend . . . a természet hallgat,
Anyai arcán fájdalom s mosoly, —
Hogy így örömmel bánat, s a halállal
Az örökélet szépen egybe foly . . .

II.

Ti kis pacsirták, csak vígan daloltok,
Itt a tavasz, s a kis szív újra boldog!
Daloltok az örök város felett
Örökvíg, édes tavaszéneket.

Oh, ez a gondtalan művészi dal!
Minden szív így zeng, hogyha fiatal.
Szívem is így szól, szívnek érthetően,
De más tavaszban, oh, de más mezőben!

Harez dült viharként hajdan e virányon,
S ti eltűnétek akkor könnyű szárnnyon,
Fölmenekültök égbe, míg a föld
Zord hadsorok vasléptein dübörg.

Ez úton, mely nyílként Rómába nyargal,
A légiók robotgokt vérviharral,
S kűrtök riasztják a kis madarat . . .
De föl! nyugosznak ők már hant alatt.

Föl! itt zengették őseitek, midőn
Róma sasai szálltak a mezőn.
Csak zengjete! eltűntek a sasok,
De ti, pacsirták, megmaradtatok!

Bartók Lajos.

SÁROSY GYULA EGY ISMERETLEN VERSE.

Egy honvédtiszt özvegye Aradon évek hosszú sora óta őriz egy selyemzászlócskát, mely nem hosszabb másfél méternél s már csak itt-ott lát-szék rajta a zöld meg a vörös szín. A zászlócska fehér közepén már alig olvasható, arany nyomással egy vers, a vörösén *Szeptember 13-án*, a zöldjén pedig *1847* felírás van.

A verset *Sárosy Gyula*, az *«Arany trombita»* költője írta József főherczeg bátyjának, István főherczegnek Aradon tett látogatása alkalmából.

István főherczeg harmincz éves volt akkor. A nemzet rajongással szerette a tevékeny, nagy reményekre jogosító, magyar érzésű főherczeget, a ki az ország több városában tett látogatásai alkalmával eléggé meggyőződhetett erről a rajongó szeretetről. Aradra 1847 szeptember 14-én látogatott el a főherczeg s ott cly jól érezte magát, annyira megtetszett neki az aradi polgárok tüntető szeretete, hogy másnap késő estig ott maradt, nagy elragadtatással beszélvén a fogadtatás fényéről s ünnepléségéről.

Első nap este a városligetben nagy ünnepélyt rendeztek a főherczeg tisztelőire. A városligetet akkor rendezte Herr, Arad város főmérnöke, s a szép hely nagy büszkesége volt a polgárságnak. Meghívták oda a főherczeget is az esti ünnepély megtekintésére.

A liget este nappali fényben ragyogott. Egy-máshoz közel helyezett póznákön száz meg

száz lámpa csillogott; mindenik pózna egy-egy karácsonyfához hasonlított.

A bejárat mögötti téren volt a fogadtatás. Az egész város kint volt akkor a ligetben, ünnepi ruhába öltözve. A város atyái díszmagyarban álltak körül az emelvényt, a melyen tizenkét szebbnél-szebb aradi leányka foglalt helyet. A leánykák Arad város legelőkelőbb polgárainak gyermekei voltak. Mindenik fehér csipkés ruhát viselt, piros bársony sujtásos magyarkával. Vállukon átkötött nemzeti színű szalagon függött egy-egy kosárka, tele virággal.

Mikor a főherczeg megérkezett, a leánykák csoportjából kilépett *Herr Antónia*, Arad város főmérnökének leánya. Mindkét kezében egy-egy selyem zászlócskát tartott. A főherczeg elé lépve, elszavalta az alábbi verset, a melyet ez alkalomra *Sárosy Gyula* írt, a ki akkor Aradon lakott. A szavalat végetérvén az egyik zászlócskát, a melyen szintén rajta volt az elszavalt vers, átnyújtotta a főherczegnek virágosó kö-zött; a másik zászlócskát megtartotta emlékül. Ez az említett özvegnyel félteve őrzött zászlócska.

Az ünnepi költemény a következő:

Polgári hölgytisztelőt.

(12 sarjadzó leányka közül Herr Antónia által bemutatva.)

Arad, szeptember 13—14. 1847.

Anyáink ezt mondták nekünk:

«Készüljete fel, szende gyermekek,
Megérkezett Hazánk legszebb Reménye!
Mi nem tudtuk képzelné a Reményt,
Mert gyenge szívünk még csalatkozást
S messzibbre néző vágyakat nem ismer;
De tisztelhetve Fenséged személyét,
Mi úgy találuk kis szívünk szerint,
Hogy e hazának nemcsak szép Reménye,
Hanem fölöttébb kedves is, nagy is.
Most már tehát ismerjük a Reményt,
Kitől egy pillantás is boldogít,
Ki békét készít aggodalmaink,
És látszóvet küld egy nemzet szemére,
Hogy a jelennek tőkörön keresztül,
Lelkünket a jövőbe vonja be
S láttassa a boldogság képeit,
Melyről apáink gyakran kétkedének.
Oh, Isten! Ily Remény reménynek is szép,
Hát még ha majd, mint hiszszük, teljesül!
S minden biznnyal teljesülni fog,
Mikorra már mi hölgyekké leszünk
S dicső honunknak legeszebb szerelme
Egy-egy virággá fejlődik szívünkben.
Oh, akkor, István, édes Herzegünk,
Hadd ily virágból fonnai koszorúdat,
Mert ily virágnak hervadása nincs!
Addig pedig fogadd el kegyesen
Elébed hintett friss virágainkat,
Mikből magunknak egyet visszatartunk,
S ez: e nagy napnak nefelejtsé lesz.

Az ünnepnek érdekes része volt az is, hogy a világiosi vármorom több öl fál gyujtottak meg; az óriási maglya fényétől megvilágított vidékben a Maros partjáról gyönyörködött a főherczeg.

A selyem zászlócskát e naptól fogva gondosan őrizte *Herr Antónia*, a ki később a sokat bujdosott, hős *Bora* honvédtiszt felesége lett és mint özvegy asszony még most is él Aradon.

Lector.

HOGY UTAZTAK EZELŐTT SZÁZ ÉVVEL?

A ki csak teheti, szokik a fűtött katlanhoz hasonlóná lett fővárosból. A paloták ablakaira leeresztik a nehéz függönyöket és boldog lakóik mennek a Tatra fenyvesei közé, a Balaton lakáira, vagy még messzebb, Ostendebe, Trouvillebe, Blankenberghebe.

Könnyű most. Csak beülünk a készen álló, füstölő vonatba; mikor beakonyodik, szépen

lefekszünk az *«International Wagon Lits»* valamely kényelmes hálókosijába, és hegyen-völgyön át vágat velünk az ördögös gőzgép, úgy, hogy reggelre kelve a harmadik ország határában üdvözljük a hajnal első bitoros sugarát.

De nehéz volt ám régenten, dédapáink idejében, mert drága pénzen sem lehetett azt a kényelmet, főként azt a gyorsaságot megszerezni, a mit az utódok aránylag csekély pénzért is megkapnak.

Ma, mikor az utazási időszak épen tetőfokára ért, nem lesz érdektelen egy száz évesnél régibb levél nyomán ismertetni, hogy és miképen utaztak a régi világban?

Egyik *Bónis* úr írta ezt a bártfai fürdőből, nagyreményű *Ferenz* fiának, a kit elküldött egy kissé világot látni, és hogy valamiben fennakadást ne szenvedjen, pontról pontra megismertette őt utazásának irányával.

A levélben az utazásra vonatkozó rész ime így következik:

1. *Köbölküttől Debreczenig* elviszen a magunk parádés kocsisa, kísér az ispán és a hajdú. *Debreczentől Pestig* mégy, a *hogy lehet*, gyors paraszttal, vagy útazó kalmárokkal.

2. *Pesten* lehet szállani a szerviták piacán a *«Hajó»*-nál, és a *Bernáth* sógoromat föl kell keresni. Azután el kell menni doktor Szombati uramhoz, a ki a kecskeméti házzal átaléllenben lakik; ő fog holmikat megmutogatni, és abban is segítségére lesz, hogy Bécsig alkalmatosságot keress. Ezt könnyen kapni, mert a mint a *«Hajó»*-tól a Duna felé megyen az ember, a szegleten *Landkutscherek* vagynak és szekereiknek az oldalára föl van írva: *«Dieser wagen geht nach Wien»* . . . *Pesten traktérnél* kell enni, példának okáért az *«arany sas»*-nál, a *hatvani kapu* mellett. N. B. ennél is lehet szállani.

3. *Budán* az *agens* urat könnyű megtalálni, mert a mint a nagyút felviszen a hídról a várba, mindjárt balkéz felől van a háza. Az alsó városban t. i. és nem a várban. Ettől a passzstól el kell venni és aztán egyenesen Pozsonyba indulni.

4. Itt meg kell szállni Welfelnél a Hochstraaton. Nr. 103. Ez eligazít a *Maulh*-ra (vámhivatalba). Ott kell *visdlatni*, semmit se fizetnek érte. Ha véletlenségből ott időznének *Festelich* György volt nemes Graeven ezredbeli *Obristajntant*, avagy *Vay* Dániel barátom uraimék, udvarlásukra légy. Schlosshofot, dicső Mária Terézia néhai anyánk kedves helyét és a városi nevezetességeket is megtekintsed.

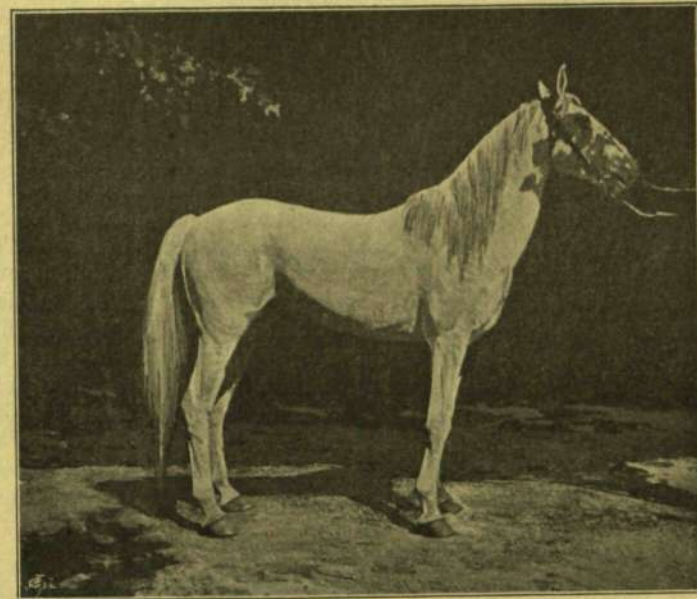
5. Sokáig nem kell késedelmeskedni, nehogy a pénz hiábavalóságokra fogjyon. Óvakodni kell a *kozákoktól* és a *Zuckermendel*-től . . . akár *Landkutscherral*, akár *diligence-on* lehet menni, és *Bécsbe* érkezvén, egyenesen kell szállni a Leopoldstadth in den grossen Benkergasse, a Nro 11-el átaléllenben *Schön*-hez, a ki szabómeister. Nála szállás és ebéd leszen, csakohgy nem kell vele semmi manipulációba eszkeskedni, mert meghúzza az embert. Itt lesznek magyarak is, de nagyon vigyáza kell czimboráskodni, és túról-hegyre megtudni: ki milyen familiából származik. Aztán *Landkutschert* kell fogadni egészen *Prágáig*, a mi 29—30 forintba kerül. N. B. Bécsbe kell egy jó koffert venni, a mibe a ruhádat és egy, vagy két butellia jó tokajt kell belérakni. *Rozsolisos* üvegbe kell tölteni, így jobban megmarad. A *Landkutscher* egy hét alatt elvisz *Prágába*.

6. Itt a külső városban lehet mindjárt a kapu mellett megszállni. A városban lehet a piacokon, traktérokna enni; az *astronomica turrist*, universitási épületet azonnal nézd meg. Megcselekszi vagy a református prédikátor, vagy a lutheránus pap, a ki magyar, hogy ezekhez invitatiót ad. A hid, királyi vár, régi zsidó temető és a zsidó város mind megsejmelésre méltó nevezetességek.

7. *Drezdáig* postával kell menni és ott a postaházna megszállni. Ott lehet ebédelni és vacsorálni szintén traktérnél. Itt meg kell nézni a Bibliothekát, a Porzellan-kabinetet, a Vicebibliothekárius *Dafsdorf* igen becsületes ember és mindjárt segítségére lehet egymásban. Ő majd megmutatja azt a szobát is, a melyben a hét

Ben Ahmed, Arábiából most behozott tenyészló.

Paur Géza fényképe.

Hamdani Szemri, Arábiából most behozott mén.

éves háború alatt vitéz *Halász Péter* obester uram, hős katonánk, két napig lakott.

8. *Drezdától Lipsáig* a Postwagen viszen. Itt lehet szállni a posta mellett, a mint ezt megmagyarázza a Postwagenen levő *Schaffner*. Itt meg kell nézni a *Plattner Auditorium*ával együtt a *Rathsbibliothecát* és a sok bibliophiliumot. Itt vagyon egy *Oeser* nevezetű magyar származású professor is, a ki nagyon szívesen látja a földit. Traktérban kell enni és rövid tartózkodás után Postwagenen menni *Háld*-ba.

9. Itt nem tudom a járást, de bizonyára leszen magyar. Meg kell kérdezni a *Briefträger*et, az majd ráigazít.

10. *Göttingában* ugyancsak a *Briefträger* elvezet a *Beothy* uram barátom fiának a kvartélyára. Noked Hence compactort ajánlom, a kinél ott jártomban én is laktam. A szállásban tekints arra, hogy mindig utazásra legyen, mert a másforma nem nobile urinak való. Kést, kanalat a magadét használd. Ebédre jobb helyekre menj. Fölöstökömöt ehetsz otthon, kávét és nádmézét tarts a kofferdobban. A szolgáltnak utközben adj borraivalót, de se ne nagyon szűken, se ne nagyon bőven.

Generaliter: Az úton bátornak kell lenni; nyájasnak, de senkivel sem kell mélyen beléereszkedni, kivált familiái és materialis viszonyokról, nehogy valami csalárd hozzá ragadjon, és kiváltképen azt nem kell semmi módon mutatni, hogy pénzved van. Az arany pénzt az oldalodon vigyed; tallért Bécsben szerzhetsz, de ezt a koffierba pakkold, és a koffierra különös gondod legyen.

Ugy intézd, hogy *Göttingából* átmenj *Cassel*-be, a hol a *Kabinetokat* és a *Weissteinnál* lévő *vízimesterségeket* meg nem nézni vétek. Egyáltalában a tapasztalásokra szánt időből egyetlen percet sem kell elmulasztani, vagy elhasznaltalankodni.

Fehérneműt sokat vigyél; de ha még se lenne elég, mosót kell fogadni, mert mindig tisztán kell járni, a felső ruha is mindig ékes, drága materiából való legyen. Hidegebb napokra manchester nadrág, melegebbre finom nankin; ez most nagy mód. Selyem strimfli és papucs gálára, stíli lehet akkor a lábodon, mikor nem kell becsületes emberhez menni. Öt-hat Rocknak kell lenni: egy olyan Oberrock, a mely más Rockra is fölmege. Aztán könnyebbek, nehezebbek. Vagy kettő szép bársony kajtokával. Gálára fekete selyem nadrág kell, azonkívül mindenféle változatos leiblik. Selymek, materiából valók és stickoltak . . .

*

Bizony régen volt, mikor néhai való jó Bónis uram ezeket a tanácsokat írta kedves *Ferenz* fiának; megárgult a jóféle diósgyőri papiros, és elmosódtak az írás betűi.

De a tanulságos utazásról még sok sok év múlva is mesélte szép kis lányának a szebbnél-szebb történeteket, ílvén a köbölküti kastély arnyas diófái alatt, és mikor a kis lány megöre-

gedett és magának is voltak már unokái, oda adta ezt a becses levelet az egyiknek, a ki már gyermekkorában mindig a régi könyveket bújtá és tudósna készült. Hátha hasznát veheti ember korában, — mikor majd ő is régen elmúlt, porrá vált eleink históriáit írja.

Most, hogy az *Andrássy-út* nyalka, fehér flanel ruhás gavallérjai, könnyű fonott kosarakba pakkolva holmijukat, zsebukben egy csomó checkkel, meg *Cook*-féle ellátási szelvényekkel felszerelve mennek hűvös éjszakai tájakra a nyár heve elől, meg a tenger sós hullámaiban keresik ernyedt idegeikre az üdülést, talán nem lesz érdektelen egy kicsit elmélázni a fölött, hogy is utazott hát az előkelő, magyar nemes úr! a múlt század végén, a kit a vörös Bedecker helyett, édes atyja látott el szerető, gondos tanácsokkal.

Vayk.

BRASSAI SÁMUEL LEVELE.¹

Geneva, aug. 6. 83. Édes Etelka! Eddig való utacskaímban 39 év alatt csak két helyet birtam lenni, a hol minden különös multság nélkül napokig, tán hetekig is el lehessen lézengeni — ha úgy tetszik: ábrándozni. Az egyik a Sz. Márk-piacz Velenczében, a másik a Jungfernstieg Hamburgban. Ez alkalomnak vala fentartva a harmadik, t. i. az angolkert (jardin anglais) Genève-ben. Más leírását nem birom adni, mert hiszen olyan egyik kert nagyjára, mint a másik, hanem csak azt, hogy képzeld a bécsi Stadtparkot a Balaton partjára.

Minthogy útamra semmi programom nem volt, mindenüvé csak a véletlen vezetett. Egy világos czéлом ugyan volt, az t. i., hogy Fretwellné meglátogatom Eisenachban. De itt már mindjárt meg volt a bökkenő. Az asszonyság egész háznépével, u. m. egy fiával és leányával — mert a férjét csak sátoros ünnepen látja — valami klimatiseher Kurortba utazott. Három napot kellett Eisenachban vesztegelnem, míg nagy bajjal megtudhattam, melyik az a Kurort, t. i. Villars sur Ollon, Kanton Vaud. De hát az hol van? Összenézhetisz akárhányszor földabroszt a Svájczerlő, s még nyomára se akadsz. No, gondolám, majd a Kanton fővárosában fogják tudni,

¹ E levelet, mely tulajdonképen két külön elküldött levélnek a tartalmát foglalja magában, Brassai Sámuel dr. Csiky Kálmáné, Gönczy Etelka úrnőnek írta. Az öreg tudós, mint Gönczy Pál egykori nevelő-intézetének tanára, szülésétől fogva ismert s később kitűnő zongoristaként kiváló kegyében részesítette a nevezett hölgyet. Művészeti élvezeteit, utazási élményeit soha sem mulasztotta el vele levélben közölni. Ugy ezen, mint számos más levele, melyeket Csiky né úrnő leánykorában és később kapott Brassai bácsitól, bizonyítja azt az élénk érdeklődést, melylyel az universalis szellemű tudós kis dolgok iránt is viseltetett. A levél bo-
ritékán a következő czímzés van: T. Csiky Kálmáné, Gönczy Etelka úrhölgynek, par Budapest, a Karácsond, Autriche-Hongrie.

s folytatám utamat Giessenben, Frankfurtban át ama főváros, Lausanne felé. Frankfurtban el-
lézengtem vagy négy napot, részint a Palmengartenben, részint egy barátom látogatásában. Ez, közbeszólva, egy igen érdekes ember, kinek dolgairól majd szóval többet. A Palmengartenben egy pesti utassal akadtam össze — nevét nem kérdeztem — s ez újra egy vargabetűt toldott az útamba. Meghagyá t. i., hogy Freiburgot az ő híres orgonájával és bámulatos hidjával látni el ne mulasztaszam.

Frankfurtból Strassburgba haladék. Nagy el-
lentét a két város közt és nagyon kellemetlen hatású, melyet csak a gyönyörű *«Münster»* látása enyésztesztethetett el, főkép egy más ellentétellel. Mert ha az ember látja azt a skatulyából rántott diszes, tiszta épületet, melyen minden kis faragvány oly ép, mintha csak most csinálták volna, s eszébe jut a kopott, piszkos Szent István-templom, még magasabbra fokozódik a bámulata. A mi magát a várost illeti, a kedvetlen benyomást főkép az okozza, hogy a város iszonyú terjedelmű erődítményeit, úgy szólva, elsepertek, és most olyan, mintha az alföldi sivatagra cseppentették volna. Második nevezetessége a városnak, melyben most is any-
nyit beszélnek francziául, mint régen, s oly németesen, mint régen, az vala, hogy a pásté-
tomsütő városban, se vendéglőben, se kávéházban (mi rendszerint egyszersmind sörház is), sem conditoreyban egy kanálnyi pástétomot nem kaptam. Akárhöl kértem, egész (felbontatlan) tégerlivel kínáltak, mire azt mondtam: egyetek meg! Ha Rómában járvá pápát nem láttam, annak én voltam az oka; de hogy Strassburgban pástétomot nem ettem: annak akárki, vagy akármilyen lehet, de én nem.

Strassburgból csak Baselig haladtam, mert már előre úgy határoztam volt, hogy sem éj-
szaka nem utazom, sem későbbre, már 7—8 óra, nem érkezem sehova. Tudod, az utóbbit az ebéd kedvéért. Baselben is elléngtem vagy két napot, pedig semmi nevezetességét nem néze-
gettem, még képesarnokába sem mentem a Holbeinokért, a mi csakugyan hiba volt.

A basel-laussanni út arról jeles, hogy az első részében, u. m. Bielig, teméntelen — igazában csak 29 — tünnelem kell keresztül hatolni, melyek közül a legrövidebb kettő csak két másod-
percig, a hosszabbak 10—20—25 mp., a két leghosszabb, illetőleg 1 p. 40 mp. és 3 egész perczig tartott setétben. A második része pedig nagyobbára a két tő, u. m. a bieli és neuchâteli mellett halad el. A bieliben látja az ember a Peter szigetét, a hol Rousseau . . . (A többit máskor. Brassai.)

(Itt a levél megszakad s néhány nappal később érkezett, dátum és minden megszólítás nélkül való levélben folytatódik így:)

. . . bujdosott és botanizált. Genèveben is van egy *«Rousseau-sziget»*. A Leman-tóba ugyanis keletről a regényes völgyű Rhöne belé szakad, s nyugatról belőle kiömlik, mintegy Tisza-nagyságban, s a város e mellé van két felől épülvé. Négy hid vezet át rajta, ilyen formán:

(Itt egy meglehetősen primitív rajz látható).

A II. sarkából nyulik ki egy kis töltés, és ez vezet a szigetre, mely körül-belül akkora terjedelmű, mint a karácsondi udvar a ház és a konyha közt, de azért jókora fák, sétautak, egy kiosk (üditőkkel) és Rousseau bronzszobra ülő helyzetben vannak rajta. Genéveből Freiburgba mentem; német kantonnak véltem francziának leltem. A városnak két nevezetessége van, u. m. a nagy orgonája s a drót-hídja. Az orgona igazán nagy és változatos szép hangú; de nagysága csak a korábbi időkben különböztette meg. Színtékkorakat, részint nagyobbakat is láttam Londonban a Kristály-palotában, az «Albert-teremben», meg még Brassóban is. A dróthidert pedig, mely nemcsak a víz partjait, hanem egy völgy két oldalát köti össze, nem mennék meg egyszer «Freiburg»-ba, hogy ott a legdrágábban fizetett éjtel töltsöm az egész utamban. El is ment a kedvem megállni Bernben az Alp-panorama kedviért, melynek látása véget talán napokig kell várakoznom jó időre. Így hát Zürichig meg nem állottam, s a pályaudvaron egy fiatal hazámfi lepe meg, a ki «tourkarté»-val Párist járta meg. Aztán együtt maradtunk a Bodensee partján fekvő Lindau és Münchenig. Az a «Schweiz» bizony szép ország, de a természet elmulasztotta a benszülötteinek is juttatni szépséget, sem egyik, sem másik nemnek. Nagy ellenében van e tekintetből Tyrol, pedig ez is épen oly havasos föld.

«Ember fogad, fogadást, eb a ki megállja.» Én is sokszor fogadkoztam, hogy a bécsi után több tárlatot nem nézek; de minthogy már úgy is ott voltam, meglátogattam Zürichben a svájci honi ipartárlatot. Jóval nagyobb helyet foglal el, mint a berni ezélt mintegy 25 esztendővel; de intensív haladást nem nagyot vettem észre. Most is csak annyit lehet mondani róla, a mit akkor ítélték a szakértők, hogy a Svájc az európai iparos országok közt a legelső sorban veszen részt.

«A szalonnát csak meg kell kezdeni, aztán reá jár az ember.» A zürichi tárlat után a müncheni «Internationale Kunstausstellung» következék, a melyről csak annyit írok, hogy katalógusa mintegy 3500 nr-t tartalmaz. A tárgy legtöbbszörre olajfestmény, aztán rézmetszet, kézi rajz, szobormű (márvány-, gipsz-, terracotta-, bronzból). De aztán — mint a Regimentspater mondta az erdélyi püspöknek: «volt, kegyelmes uram, egy trombitásné!» — volt egy restauratio olyan jó konyhával, hogy a Münchenben töltött két egész nap legnagyobb részében ott ültem — azaz hogy nem a restauratióban, hanem a tárlatban.

De e még nem volt elég, mert a müncheni művészpajtáságnak (Genossenschaft) is van külön tárlata, s meg kell vallani, hogy azt bizony az internationale után is megnézhetni.

Ezt a levélvéget egy kis faluban, Simbachban írom, mivel az a szokásom, hogy a hol az este ott ér, meghálok. Elég jó fogadót is kaptam, s a hírlapokat olvasva, egy müncheni festő dohogása voná magára a figyelmemet. Ennek az a kifogása van az «Internationale» ellen, hogy demokratiai rendszer uralkodik benne, hogy a festmények nem művészi érdemök szerint vannak felrakva és csoportosítva, s a művészeknek nem engedik a rendezők, hogy maga válaszson helyet és szomszedságot a remekének — szóval neki «aristokratia» kell a művészetben. Mert, azt mondja, hol is volna másutt ma helye az aristokratának? — Megtudnék én erre felelni, de nincs már hova; tehát az ismétléltség.³

Brassai.

¹ Gőnczy Pál falusi birtokát érti.

² Az aláhúzott *ismét* arra vonatkozik, hogy Br. a «vizionlátásig» utóvalást, mint helytelen, mindig ki szokta igazítani, «ismétléltség»-ra, s viziont az, a kihez a levél íratott, nem akarta Br. kiigazítását elfogadni.

A KÖDÁGYÚZÁS.

A tengeren utazóknak módjukban áll még a legesenedesebb időkben is, hogy bizonyos saját-szerű hangversenyfelében gyönyörködjenek. A hullámoknak a hajó oldalához, s különösen a kiálló részekhez való verődése mindenkor bizonyos harmonikus zajjal történik, az árboez-kötelek és vitorlák himbálódzása szintén ilyen zajt okoznak. De természetesen még élénkebb a zaj, mikor a vihar dül avagy a feltoronyosodott hullámok dühöngenek. Ilyenkor a mormogástól az üvöltésig, a csattogástól az ágyúdörgésig csaknem mindenféle hangot lehet megkülönböztetni, különösen a tropikus orkánok kitörésének és a sarki jéghegyek repedésének zaját mondják nagszerűeknek.

Mindezekről különbözik egy sajátos, ágyú-lövedőzészhez hasonló zaj, melyet a tengeren utazók s a tengerparton lakók már számtalan

SAVANG VADDHANA, SZLÁMI KIRÁLYNÉ.

esetben tapasztaltak, de még mindig nem képesek az eredetét megmagyarázni. A nép nyelve legnagyobb részét a különböző természeti hangok után nevezte el ezeket a tüneményeket. A friez partokon *Seebalken*, *Seeböiken*, vagy *Nebelbumms* néven ismerik, a holland hajósok *Mist puffers* (Ködlövések), *Zee gonzer* (Tenger-zugás), *Zee puff* (Tenger-lövés) névvel jelölik, francia nevek: *bombes de mer*, *renovi de mer*, *hoquet de mer*, az angolok *paperbags*-nak hívják azon hang után, melyet a gyermekjátékban a felfúvott papírzacsok elpukkantása okoz; Kelet-Indiában a Ganges torkolatánál fekvő Barisal város után *Barisal-ágyúknak* nevezik el.

E sajátos tünemény rendszeren a forró időszakban fordul elő a tengerpartokon, mikor a levegő csaknem egészen tiszta és a nagy elgőzölögés köde már szétfoszlik. Többször teljesen csöndes időszakban fordul elő kora délután, soha sem éjszaka, de mindig más-más időben s évenként legfeljebb 8–10 esetben. Úgy látszik, helyhez szor. Újabban a Kongó torkolatánál, sőt a Bodentó mellett is tapasztalták. Egyébiránt már régóta ismerik ezt a sajátos tüneményt. Az irodalomban Verulam Baco említi először. A jelen században csaknem min-

den nevezetesebb fölfedező hallotta s mindenütt azt hitték először, hogy a közelben valahol ágyúznak. Többen megjegyezték, hogy nemcsak a hangot hallják, hanem egyúttal bizonyos rázkódást is éreztek, s ezért sokan hajlandók földrengéssel hozni összeköttetésbe. A legtöbben azonban azt hiszik, hogy a rejtélyes hang a kód széteséséskor támadt villamos erő robbanása. Ezt a nézetet támogatni látszik az is, hogy utána rendszeren tiszta idő van.

Mostanában egy belga tudós, Broeck E. tudományosan vizsgálódott e tárgyban. Kérdő íveket küldött szét a ködágúzások eseteinek megfigyelése végett. Mohn Norvégiában, Henry Amerikában s Thomson Angliában foglalkoztak a kérdéssel, de még mindig eredménytelenül, bár annyit kiderítettek, hogy a titokzatos lövések ereje, iránya és tartóssága különbözik úgy a mennydörgéstől, mint az ágyúzástól, vagy nagyobb erejű robbanástól, és hogy a hang, bár sokszor a partoktól távol is hallották, inkább a légköri változásokkal, mint a tenger vizével van kapcsolatban. A zaj többször *bum vagy brum* hangzású és Európában leggyakrabban Calais és Ramsgate között, továbbá a Fairybank nevű tengerparton hallható, Európán kívül pedig Barisal mellett és pedig oly erősen morajlik, hogy néha a távol fekvő Kalkuttában is meghallják.

EGYVELEG.

* Viktória királynőről jubileuma alkalmából fölemlítették, hogy gyermek- és ifjú kora zavartalan boldogságban folyt le; szerető családi körben tanulással és egyszerű háziasszonyi mulatságokkal szórakozva, és csak két ízben fenyegette komoly veszély s akkor sem történt semmi baja. Fél éves korában Süd-mouthban egy vereberek lövedőző fiú puskagolyója betévedt dajkájának alakán s a bölcső mellett, közel a gyermek fejéhez, esett földre. Tizenhárom éves korában pedig anyjával egyszer tengeri kirándulást tett s ez alkalommal a hajó árboza eltörvén, épen reá zuhant volna, de szerencsére egy közel levő matróz oda ugrott s még ideje korán félre rántotta.

* Schiller műveinek első kiadását nagyon keresik a könyvkedvelők s ezért többnek ára a könyvkereskedésekben igen nagy. Így a «Raubert» 1781-iki kiadásából, melyet 800 példányban nyomtak, egyet 150 márkáért árultak, míg az 1782-ki már 20–30 márkáért meg lehet kapni s «Tell Vilmos» első (1804) kiadásának ára csak 7 márká. Egyetlen hirdető lapért, melylyel a «Raubert» első előadását falragaszokon hirdették, 60 márkát kér egy berlini antiquarius. Schiller más műveinek első kiadásáért is sokat fizetnek.

* Kék kosort fedeztek fel a Philippini szigeteken s ezt a nagy nevezetességet most az angol királynő jubileuma alkalmából «Dendrobium Victoria regina» névre keresztelték.

* I. Napoleon nevének, Jozefin császárnénak régi kastélyát, Malmaison, jelenlegi tulajdonosa a «Szókimondó asszonyosság» színművének hatása alatt eredeti állapotába akarja újból építtetni s benne egy Napoleonra vonatkozó muzeumot állíttatni fel.

* Új fényképek. Galsen amerikai tudós már 12 év óta tesz kísérleteket, hogy rokonok és egy társához tartozók fényképei lemezeinek összetételével közös képet állítson elő. Minden oly esetben, midőn az egyes felvételek rövid ideig tartottak s a lefénképezett egyének nyugodtak voltak, a kísérlet sikerült: 6–10 fényképből oly tipikus fényképet nyert, melyben tényleg megvolt a közös hasonlóság, bár a körvonalak krétarajzhoz hasonló lágy-ságúak voltak. Dr. Precht Gyula egy és ugyanazon egyén különböző arcképeiből csinált sikerrel ily átlagos fényképeket, melyek már három felvétel után kitűnően sikerültek. Ezeknek az átlagos fényképeknek tipikus jellemzések feltűnésére nagy haszna lehet az ethnográfiában.

* Khinában nagy feltűnést okoz, hogy a folyók torkolatánál s a tengerparton a szárazföld folytonosan gyarapodik, valószínűleg a föld emelkedése következtében. Évről-évre észlelik már ezt s különösen a Shanghaiban lakó kereskedők aggodnak miatta.

A SZÉKELY-UDVARHELYI EZREDÉVI EMLÉKOSZLOP.

Kegyeletes hazafias ünnepet ült június hó 26-án Udvarhely megye és város lakossága. E napon volt fölavatása azon szerény oszlopnak, melyet a megye és város fiainak áldozókészsége emelt ezeréves múltunk emlékére. Az ünnepélyen a szomszédos Csik, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Kis-Küküllő megyék is teljes tisztikarukkal jelen voltak.

Az emlékoszlop fölavatását az új vármegye-ház fölavatása előzte meg; ezután a szép számú közönség a piac téren álló emlékoszlop köré csoportosult, hol zene, ének és rövid megnyitóbeszéd után Ugron Gábor tartott szépen átgondolt alkalmi beszédet.

Az oszlop Scheffler Nándor helybeli kö- és agyagipari szakiskolai igazgatónak s akadémiai szobrásznak a műve. Az oszlop egész magassága 8 1/2 méter. A talpzata udvarhely-megyei trachitból, a rajta levő nyugvó oroszlánok és czimerek sós-küti homokkőből, az ezek fölött emelkedő obeliszek pedig nabresinai márványból készült. Az oszlopon négy czimer van, úgy mint Magyarország kis czimere, a régi székel nemzeti czimer, Udvarhely megye és Székely-Udvarhely város czimere. Az emlékoszlop szerkezete szigorú renaissance izlésű. Az obeliszken lévő fölírat Embery Árpádtól való, kinek az oszlop létrehozatalában is kiváló érdeme van. A fölírat szövege ez:

Hozt mutatott a magyarnak a székel
S harcolta hún sok esernyi veszélylyel
Tíz század előtt is ez ősi honért;
Most ezer év diadalma jelöl
Hun eredetnek erőnyelvéin épült
Köszönpa hirdeti, hogy ma is ő!
896—1896.

A fölavató ünnepélyeket díszlakoma követte, melyen az első áldomást gróf Haller János, Udvarhely megye főispánja mondotta ő felségekre a királyra és királynőre, azt a díszserleget írtvén ki, melyet a helybeli kö- és agyagipari szakiskola székel növendékei készítettek ez alkalomra. E díszserleget a székel tanulók ő felségének ajánlották föl, hová biztos tudomásunk szerint már el is küldetett.

A díszserleg csik-szent-simoni fehér agyag; 38 centiméter magas, magyar díszítő motívumokkal, kívül-belül fehérre van mázolva, gyöngéd színezéssel, gazdag aranyseggel. Ő felségeik domború mellképeivel, Udvarhely megye czimerével és hátsó oldalán: «Áldás a királyra» — «Üdv örangalunknak» fölírral ellátva. A talpzatát utánzott drágakövek díszítik. A fedő részét Szent István koronája ékesíti. A díszbél után népünnep volt, melyet este, jól sikerült táncmulatság követett. Méltó elismerés illeti Embery Árpádot a gyűjtésért, Scheffler Nándor tanár pedig a sikerült alkotásért, mely a késő utódok előtt is lelkesítőleg fogja hirdetni a mai nemzedék hazafias buzgóságát és kegyeletét a mellett, hogy az emlékoszlop az egyre csinosodó városnak mindenkor egyik kiváló díszé és nevezetessége lesz.

Solymossy Endre.

ÉGHAJLATUNK ÁTALAKULÁSA.

Közel fél század óta folynak már a rendszeres meteorológiai megfigyelések Európa minden részében; egyes helyeken sokkal régebb idő óta is, s e mellett annyi sok följegyzés maradt fenn a

régi krónikákban is az időjárásról, a mint többek között a «Természettudományi Közlöny» pár év óta szorgalmasan összehordott anyagából is látjuk, hogy éghajlatunk változásáról a legutóbbi századokra vonatkozólag néhány általános következtetést már csinálhatunk. De ezeknél az adatoknál is biztosabbak azok a változások, melyeket az állat- és növényvilág életében tapasztalunk s a melyekről szintén meglehetősen számú följegyzéseink vannak a régi időkről.

Tudvalevő dolog, hogy a jégkorszak Európában is megvolt, s annak elmúlása után fokozatosan történt a föld fölmelegülése. Három ezredévvél ezelőtt a geologia tanúsága szerint Görögország és Olaszország öserdeiben lényegileg ugyanazok a fák és bokrok éltek, melyek ma Közép-Európában otthonosak. Később azonban az éghajlat melegebbé vált, melynek felváltották ezeket a subtropikus növények, mint fenyők,

szőlő és búza termesztése, legalább a legtöbb helyen.

Nevezetes azonban, hogy Európa hőmérsékletének emelkedése időközben már megszünt s kétségtelen jelei vannak, hogy jelenleg új éghajlati változásnak nézünk elébe.

Afrika északi partjain a rómaiak idejében még virágzó élet volt; hasonlóképp Kis-Ázsiában és Palesztinában is. Most mindazokon a helyeken csak kivétel a termékeny vidék s a legtöbb helyt a pásztorok is alig élhetnek meg. Itt azonban a változást legalább egyrészt a politikai állapotoknak s a rombolásoknak lehet tulajdonítani. Sokkal világosabb az, hogy a Fekete-tenger és a Kaspi-tenger vidékén maga a zordabbá lett éghajlat pusztít. Évek hosszú sora óta hidegebb a tél, mint az előtt. A Kaspi-tenger déli részén és Görögországban elpusztult a hajdan virágzó subtropikus növények, mint fenyők, melyek pedig Magyarországgal csaknem egyenlő szélességi vonalon fekvő hely, az átlagos hőmérséklet csaknem állandóan csökken. Sok helyen Európában elpusztult a szőlő a növekvő hideg miatt is, különösen Berlin környékén a jelen században, mivel már nem volt elég meleg a szőlőszemek megérésére.

Lancaster belga meteorológus szerint a Hannover és a Loire között fekvő vidék átlagos hőmérséklete az utóbbi években mintegy két Celsius-fokkal apadt; ellenben Norvégiában és Finnországban egy foknyi hőmérséklet emelkedés mutatkozik. Az észleletek oly számosak és kétségtelenek, hogy Flammarión már is új jégkorszak közeledését jósolja. Ez azonban nyilvánvaló túlzás, mivel az észleletek azt mutatják, hogy a hideg nyáron növekszik, ellenben a téli hónapok hőmérsékleteiben bizonyos gyarapodás mutatkozik. Tény, hogy a jelen század második felében a tél később kezdődik, mint előbb, de a nyári hónapokban sokkal több a hideg nap, különösen Európa nyugati részében a sok esőzés következtében. De nem kell elfelednünk, hogy itt az időjárásra nagy hatású a híres golf-áram, melynek többnyire nyugati szélei nyáron nedves és hűvös, télen pedig nedves és meleg levegőt hoznak.

Így alakul meg nálunk a mérsékelt, enyhe nedves éghajlat, mely különösen Wight szigetén Angliában pompás tenyészetet teremt. A növényvilág fejlődésére nézve ugyanis nemcsak meleg szükséges, a mint a kopár déli vidékeken is tapasztalhatjuk, hanem inkább mérsékelt nedves melegség. A golf-áram minden másodperczen 18 millió köbméter vizet visz északra felé s gyorsasága télen legnagyobb, vagyis naponként 53.6 tengeri mérföldnyit, és így a vidékre tett hatása nagyon megerthető.

A golf-áram hatásának lehet tulajdonítani részben, hogy Grönland, mely Nagy Károly korában még réttel borított föld volt, ma egészen jégborított vidék s részben megközelíthetetlen. A golf-áramot ugyanis a mexikói öböl előtt folytatódó korall zátonyok, különösen Florida alatt, az utolsó ezer évben Európa felé terelték. Ez az áram tette a hajdani jégzsiget (Izland) lakhatóvá, úgy, hogy Grönland és Izland most már jogosan cserélhetnénk nevet.

A golf-áram óriási víztömege mindjobban olvasztja az északi sarkról jövő jéghegyeket s melegíti a tenger vizét, így átalakítja az éghajlatot. Hasonlóképp az esőzések szaporodása a nyári hónapok alatt folyást hátrábról szorítja a havasok jégárjait, s így Közép-Európában évtizedről évtizedre terjed a nedves hűvös nyár, a ködös melegebb ősz és a melegebb tél.

A SZÉKELY-UDVARHELYI EZREDÉVI EMLÉKOSZLOP.

KERÉKPÁROZÓ OROSZLÁN.

OROSZLÁN ÉS JEGESMEDVE A KERÉKPÁRON.

Nemesak embereket láthatunk kerékpáron minden lépten-nyomon tova siklani, hanem még csak a sivatag királyát az oroszánt s az éjszaki sark félelmes főkapusztitóját, a jegesmedvét is rákapatták már erre a furfangos eszközön való futkározásra. Legalább a Hagenbeck-féle híres vadállat-telegen láthatni ilyen kerekoszorlánt és jegesmedvét, a melyek most világkörűli művészi körútra indultak.

A művész-oroszlán valóságos diszpédány; a kerékpárt — vagyis inkább triciklit — kitűnően, szinte bizonyos kedvteliséssel „kezelem” s minden tekintetben becsülettel meg szolgálja azt az öt kiló húst, a mit naponként fellépte tiszteletdíjátul kap. Hogy ügyessége és műveltsége annál jobban kitűnjék, előadás közben még egy kakast is oda ültetnek a feje tetejére, hátul pedig két kutya teszi az udvarlást, mintegy jelezve, hogy a ki itt kerékpározgat, az állatok királya az! Ügyességét kitünteti azzal, hogy a kakas nyugton megülhet a feje tetején, műveltségét pedig azzal, hogy sem a kakast, sem a kutyákat nem tépi szét, a mit egy világban járta afrikai rokona az első pillanatban okvetlenül megselekedne.

Igaz, hogy művész-oroszlánunk ilyen dicséretes viselkedésében nagyon sok része van annak az aczélszálakból font korbácsnak is, a mi idomítója kezében látszik, bár ennek most már alig veszik oltkor-olykor hasznát. Hanem annál inkább vették hajdanában, míg az oroszlán fiatal volt. S épen ebben az emléken rejlik mostani szelid és illedelmes magaviseletének a magyarázata is.

Különbén az oroszlának közt is épen úgy vannak „tehetségek”, mint az emberek közt, valamint teljesen taníthatatlan példányok; az illetőt az egyszerűen kimustrálják, míg a tehetségesebb végzi a magasabb iskolákat, a biciklizési, arbrons ugratási s más efféle tanfolyamokat.

A jegesmedvével sokkal nehezebb boldogulni. Itt szerfelett ritka a „tehetség”. Hanem akad mégis. Ilyen az is, a mely képünkön látható s méltó büszkeségét teszi annak a kisasszonynak, a ki ily ügyes művészsé idomította, annyira vívén az éjszaki sark természetes bundását, hogy biz az a kereközés terén egyik-másik kezdő úrfival bátran kiállhatna a versenyt.

PÁRISI DIVATLEVÉL.

A tavaszi idény az autelli versenyek utolsó napjával véget érven, a divatvilág irányadó tagjai mostanában furdőhelyeken, úton vagy birtokaikon időznek; miért is mai levelemben csak arról tehetek jelentést, mit első rangú divattermekben láttam. Mint mások, úgy ez idén is, hölgyeink a furdőhelyek sétáterein és társalgó termeiben naponta kétszer, esetleg háromszor cserélő öltözetekben jelennek meg, még pedig sokkal feszesebben, mint például városi estélyek, ebédek és bálok alkalmával, s mivel senki sem akarja, hogy egyszerű öltözéke miatt lenézzék, mindenki a lehető legnagyobb fényűzést találja természetesnek. Igaz ugyan, hogy reggeli és délelőtti öltözeteket battiszt, éru, vagy más könnyebb szövettől kelméből viselnek; de vannak

például lyoni battiszt ruhák is, melyeknek csipkedíszítése igen szép pénzbe kerül, és japáni nyers selymek (éru-k), melyeket bár szintén igen drágák, mohón kapkodják el.

Az ide mellékelte képen látható mousseline ruhát minden egyszerűsége mellett a Valenciennes csipkedíszítés teszi drágává; e nélkül pedig sem chicesnek, sem pedig szépnek senki sem tartaná. A keret értéke a képet emeli. Szabás dolgában pangás állott be; hosszú szűk újjak, zubbony alakú derék és bő alj; mind ez csipkével és szalagokkal díszítve; selyem alsó szoknya, és a mi legfőbb: kifogástalan cipők, melyeknek a nyári idény alatt nagy szerep jut. Felöltök vagy könnyű bársony Cape-ok csak esős vagy szeles időben használtatván, az idényre külön nem készülnek; de oly furdőhelyekre, mint például Ischl, Marienbad és Gastein, hol az időjárás gyakran nagyon öszies, hölgyeink prêmes gallérjaikat és rövid felöltőiket magukkal viszik. Utón a „tailor made” (férfi szabó) által készült finom plaid szövet ruha divatos, még pedig leginkább két gombos világos színű rövid kabátkával, melynek külső zsebeiben a sokféle nélkülözhetetlen apróság szépen elfér. Nem kevésbé csinos és előkelő eleganciára vall a második képen levő fehér tafetasból készült, s finom fehér gaze-al bevont ünnepi ruha, melynek a fekete csipkedíszítéssel vegyes jetgombok rendkívül csint adnak. Fekete szalmakalap arany csíkos szallaggal és köcsag tollal. Fehér pettyes musselinből készült és fehér selyemmel bevont napernyő.

A szeles karimájú szalmakalap teljesen idejétmulta. Mai napság a nagy többség az angol mintájú kerek kalapot viseli, lehető egyszerű és egyszerű selyem vagy bársony szalagdíszítéssel, míg a virágkerthez hasonlító Rembrandt vagy Sombroer-k legfeljebb kisebb városokban láthatók. Első rangú divattermeink a londoni jubileumra megrendelt dísz, estélyi és bál öltönyök készítésével annyira el vannak halmozva, hogy előre kitűzött időre szóló megrendeléseket el nem fogadnak.

A gyémántok ára hallatlan magasságot ért el, és igazi gyöngyöt jóformán már sehol sem lehet kapni.

Alice.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Kornai István. *A jövő. Költemények. Budapest, 1897.* A kötet tartalmát szerelmi dalok és politikai versek teszik. Jellegét az utóbbiak adják meg, bár a szerelmi lyra is eléggé képviselve van benne s a kettő gyakran összeolvad, mint azt Petőfinél is nem egyszer látjuk. Szerzőt úgy látszik inkább Petőfi, mint saját lelke és a körülötte hullámozó élet inspirálta. Innen van, hogy bár sokszor az actualis eseményekből szövi versét, tele van anachronizmussal.

„Forradalom kell, — oh, kimondom bátran!
Meg nem rémít sem börtön, sem bitó!”

Kiált föl egyik versében. De az olvasót csak mosolyra készíti ez a fölkiáltás; mert semmi bátorság nem kellett hozzá, a mint a kötet mutatja, a mely tele van a legkíméletlenebb támadással még az uralkodó-ház ellen is, a nélkül, hogy szerzőnek csak egy haja szála görbült volna meg. A kötet csak úgy forr a gyűlölettel Ausztria ellen, a német ellen, s szerző a szavakban nem válogatva önti ki haragját. Sok túlzásával bizony sem a nemzeti ügynek nem használ, sem a művészetet nem szolgálja úgy, hogy kellene, mert a mit e fajta verseiben

nyújt, azt költészetnek nem igen lehet mondani. A szitkozódás, harag, kivált ha az előadás is erősen a próza felé közeledik, nem válik be költői tartalomnak. Pl. a közös vámterületről (nem igen versebe illő fogalom!) így énekel:

„Még neked áll följobb, német...
S azzal fenyegetsz bennünket,
Ha nem adunk eztán többet:
Hamarosan fölmondjátok
Ezt a kutyá barátságot.
Hogyha neked nem kell barát,
Mért tartunk mi akkor kutyát?
Jobban megélünk nélküled...
Nem kell közös vámterület!”

Itt az erőltetett szójáték akarja pótolni a költői tartalmat. Sokszor pedig versei egészen a próza színvonalára szállnak le. „A nemzetiségekhez” című versében többek közt ezt mondja:

„Míg a magyar nem volt itt e hazában,
Ösetek kóboroltak csordában,
S mióta a magyar itt tanyát ütött,
Csak azóta éltek műveltség között.”

Készségesen elismerjük azonban, hogy Kornai Istvánnak ez a kötet, ha sok is benne a kifogásolni való, a szerző költői működésében haladást, emelkedést jelez. Verselése általában jobb, hangja erőteljesebb, s lendületességgel és érzéssel, sőt gondolatokkal is gyakrabban találkozunk. Természetesen leginkább ott, a hol elhagyja a verses politizálás haláttan mezejét. Álljon itt ezek sorából mutatványul a következő költemény:

Messze a nagy várostól...

Messze a nagy várostól,
Hol csatázva élnek,
Békés völgyben, kis faluban
Ismertelek én meg.

Szívem mindig nyugodt volt
A nagy küzdelemben,
S csendes falu, oh, te hoztál
Háborgást szívembe!

Önző emberek között,
Hol csak hiúság van,
Nem ismertem a szerelmet
Isten igazában.

Nagyravágó hazugság
Ott az egész élet;
Itt igazság, egyszerűség,
Mint a nagy természet.

Ott élvágy, pénz ördöge
Csábít sok százezret;
A szerelem szent angyalát
Leltem itt fel benned!

S itt kell hagynom tégedet,
Visszaad nagy átkom...
Százszor jobban érzem eztán
Elhagyatottságom!

Főjelentés, az 1896-ban Budapesten megtartott nemzetközi gazdakongresszusról. Második kötet ez az ezredévi ünnepélyek idejében folytat gazdakongresszus működéséről szóló jelentések, melyet dr. Rodiczky Jenő, a kongresszus volt főtitkára nagy szorgalommal állított össze. Ebben a terjedelmes kötetben a szervezésre vonatkozó köz-

felügyelőjének nevezte ki. Ez egészen új állás, s úgy látszik, hogy a vidéki színészt rendezése iránt való éberebb figyelmet jelenti. A kolozsvári nemzeti színház intendánsává pedig a belügy-miniszter Bolönyi Józsefet nevezte ki, a ki már hosszabb ideig volt kolozsvári intendáns.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Iparművészeti kiállítás. A főváros egyik legfeltűnőbb, a magyaros stílusban épült közintézetének, az iparművészeti múzeumnak házárt októberben nyitják meg. Még az ősz felé nyílik meg benne a magyar iparművészeti társulat *karácsonyi kiállítása* is. A társulat e kiállítását döntő fontosságúnak tartja a hazai iparművészetre nézve s ezért oda törekszik, hogy minél impozánsabban sikerüljön s e törekvésében számít az összes hazai művészi iparosok hathatós támogatására. A hazai művészi ipar minden számottevő tényezőjének e kiállításon való közreműködését a társulat annyival is inkább reméli, mert ezuttal fogják először odaitélni a kiállítás legértékesebb tárgyának a közoktatásügyi minisztérium által alapított 500 frankos aranyérmét. Ezen kívül a társulat is 400 koronát fordít kiválóbb műipari tárgyak díjazására.

Bibliografiai társaság. A főváros tudományos körében mozgalom indult meg egy magyar bibliografiai társaság alakítására, mely a hazai könyvtárak és könyvtárosok érdekeinek szolgálata mellett első sorban az összes hazai sajtótermékeknek s a világirodalomnak Magyarországra vonatkozó termékei tudományos könyvészeti alapokon leendő feldolgozását tűzi ki feladatául. A mozgalom ötletét a Belgiumból megindult nemzetközi bibliografiai vállalkozás adta meg, melynek közlönye a világirodalom egyetemes repertoriának létrehozásán fáradozva, állandó kapcsolatot kíván létesíteni

MOUSSELINE RUHA CSIPKEDÍSZÍTÉSSEL.

lése foglaltatnak, továbbá a Darányi Ignác földmívelési miniszter s más kiváló férfiak beszéde, valamint a dr. Rodiczky Jenő előterjesztései. Ezután le vannak írva a szakosztályi ülések, végül a függelékben a különféle díszlakomák, kirándulások, majd a kongresszuson résztvevő külföldi nevezetességek köszönő levelei vannak közölve, melyeket a szíves látásért s a kongresszus vezetéséért az elnöki tisztet vitt Darányi Ignác földmívelési miniszterhez intéztek.

A szőlőművelés és borászat kézikönyve. Irta Molnár István. Immár harmadik kiadása jelent meg ezen munkának, a mi annak jelességét és hasznosságát mindennél jobban bizonyítja. A kik ezen könyv előbbi kiadásait ismerik is, még azokra nézve is becses lehet ez a mostani kiadás, mert a szőlőművelés terén a legutóbbi időben igen nagy haladás s több rendbeli fontos felfedezések történtek, melyekről a korábbi kiadásokban természetesen még szó sem lehetett, melyek azonban most kimerítően és tanulmányosan tárgyalva vannak. Ennélfogva a harmadik kiadás terjedelmre nézve is tetemesen megnövekedett, rajzai pedig szaporodtak. Az 513 oldalra terjedő s 192 ábrával élénkített könyv ára, mely Budapesten az Athenaeum kiadásában jelent meg — fűzve 4 forint, díszkötésben pedig 4 forint 80 krajczár.

A magyar nemzet története, a Lampel-féle könyvkereskedésben füzetenként megjelenő műnek (Szalay József munkája Baróti átdolgozásában és kibővítve) 65-ik füzetét hagyta el a sajtót. II. Rákóczi szabadságharcát írja le, s külön melléklete I. József császár-király arcképe; a szöveg közt is számos illusztráció tűnteti föl a kor nevezetesebb szereplőit. Egy füzet ára 30 kr.

Az amerikai regény két kötetben; írta Archibald Gunter, angolból fordította Fái J. Béla. Megjelent Singer és Wolfner „Egyetemes regénytárában”, két kötetben. Gunter amerikai kedvelt író, a ki sok eredetiséggel él, mert a szeme előtti életet festi. Így e regényében is eredeti, tartalmas alakot tesz egy történet hősvé, a texasi yankeet, a maga élelmességében, bátor életrevalóságában, a ki azonban derék, jó ember. A regény alakjait általában mind az élet szolgálta, s az író nagy megfigyeléssel rajzolja őket. Korrajzi részzel kezdődik a regény, Alexandriának tizenöt év előtti bombázásával. Gunternek ez már második regénye, mely az „Egyetemes regénytárában” megjelenik. Ára a két kötetnek piros vászonkötésben 1 frt.

A kolozsvári nemzeti színház új intendánsa. Gyarmathy Miklóst, a kolozsvári színház intendánsát a belügyminiszter a vidéki magyar színészt

az egész világ tudományos irodalma között. Az ügy élén álló hazai szakértőink: Teleki Sándor gróf orsz. képviselő, *Fejérváthy László* egyetemi tanár, *Mandelló Gyula* egyetemi magántanár és *Schönherr Gyula* dr. akadémiai tag, a „Magyar Könyvszemle” szerkesztője. A brüsszeli nemzetközi társaság elvei alapján létesítendő társaságot a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárával is szoros összefüggésbe kívánják hozni. Épen ezért a könyvtár megbízásából a nemzeti múzeum könyvtárának egyik tisztviselője, *Esztegar László* dr. nem sokára Brüsszelbe utazik, hogy ott részt vegyen a nemzetközi bibliografiai konferencián.

Csillagászati muzeum. Dr. Konkoly Thege Miklós, a meteorológiai intézet igazgatója, az ógyallai csillagvizsgáló tulajdonosa, csillagászati és meteorológiai muzeumot szervez a meteorológiai intézetben. Nehány hó alatt számos értékes tárgy érkezett be adomány útján: mult századbeli angol és francia távcsövek, különböző szerkesztői látócsövek, mérnöki műszerek, fizikai műszerek, prizmak, a messzlatókhoz való üvegtermékek, stb.

A „POLITIKAI UJDONSÁGOK”

politikai és gazdasági képes hetilap.

A „Vasárnapi Ujság” társalapja, a „Politikai Ujdonságok”, újabban a napi eseményekre vonatkozó képekkel illusztrálva jelenik meg. A „Politikai Ujdonságok” rendes előfizetési ára egész évre 5 frt, évnegyedre 1 frt 25 kr; a „Vasárnapi Ujság” előfizetői azonban egész évre 4, negyedévre 1 frtért rendelhetik meg. A „Politikai Ujdonságok”, mely nemesak a politikai, hanem általában az egész közélet minden nevezetesebb jelenségeire kiterjeszti figyelmét, hétről-hétre számot ad a legújabb értesülések alapján mindenről, a mi az egyik számtól a másikig

NYÁRI SÉTA-RUHA.

letelt idő alatt a bel- és külföldön fontos vagy érdekes történet, s így e lap, kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapokat is sok tekintetben pótolja. A «Politikai Ujdonságok» állandó ingyen melléklete a «Magyar Gazda» című gazdasági és kertészeti képes lap, mely a mezőgazdaság, állattartás, kertészet, szőlőtermelés és pinceszgazdaság, baromfitartás, selyemtenyésztés, konyha és háztartás körébe vágó tájékoztató közleményeket s gyakorlati utasításokat, hasznos tudnivalókat közöl a legjobb források után mindarról, a mi a külső és belső gazdaságra, annak mellékágaira s általában az életmód czélyszerű berendezése és kellemessé tételére vonatkozik. A «Politikai Ujdonságok» a «Vasárnapi Ujság»-gal együtt megrendelve ellátják a házat a leggondosabban válogatott olvasni valóval.

MI UJSÁG?

Királyok a tatai hadgyakorlatokon. A Tata környékén szeptemberben tartandó nagy hadgyakorlatokon jelen lesznek a király vendégeiként: Vilmos német császár, Albert szász király, Károly román király és Sándor szerb király.

Keresztelő József főherczeg családijában. A kistapolcsányi kastélyban e hó 10-ikén keresztelték meg József Ágost főherczegnek, József főherczeg fiának és neje, Augustza főherczegnőnek, királyunk unokájának újszülött gyermekét. Az ünnepélyre a kisdud főherczegnő nagyanyja, Gizella főherczegnő is megérkezett Münchenből. A szertartást Vaszary herczegprímás végezte. A kis főherczegnő, kinek Gizella főherczegnő a keresztanyja, Gizella, Augustza, Anna, Mária neveket kapott.

Kis-Tapolcsányi községének lakossága örömmel ragadta meg az alkalmat, hogy ezuttal is kimutassa, ugy a királyi család, mint József főherczeg családja iránt érzett ragaszkodását, és hódolatát. József főherczeg és Klotild főherczegasszonyt, a kik 9-én érkeztek meg Kis-Tapolcsányba, ugy Verebélyen, mint Aranyos-Maróthon, de különösen Kis-Tapolcsányban, a vonatnál összegyűlt díszes közönség lelkesen üdvözölte. Vaszary Kolos herczegprímás ugyanazon a vonaton utazott a keresztelési ünnepélyre. József Ágost főherczeg is üdvözölte a vonatnál az előkelő vendégeket, a kikkel együtt hajtattat a kastélyba, a hova Gizella főherczegnő, Koburg Fülöp herczeg anyja Klementina herczegnő már korábban megérkeztek. A kastély kápolnájában e hó 10-ikén délben volt az ünnepélyes keresztelő. A keresztelendő főherczegnőt Szemerecsényi honvéderes neje, Augustza főherczegnő földvarmester-nője tartotta a keresztvízre, mialatt a keresztanya, Gizella főherczegnő, rátette kezét legifjabb unokájára. A szokásos kérdéseket a herczegprímás magyarul tette fel, a melyekre Gizella főherczegnő ugyancsak magyarul válaszolt. Az újszülött főherczegnőnek bátyja, az alig harmadfél éves kis főherczeg, József Ferencz összekulcsolt kezekkel nézte végig a szertartást. A keresztelő után az egész társaság sietett üdvözölni a fiatal anyát. Egy órákor volt az ebéd, a melyen az újszülött főherczegnőnek szülei, nagyszülei és dédszülei is mondtak felköszöntőket. Vaszary herczegprímás, miután ismételt megköszönték neki szíves fáradságát, titkárjával együtt, azonnal visszautazott a fővárosba. Klementina herczegnő Kis-Tapolcsányból Szent-Antalra utazott. A bolgár fejedelemné is ott van jelenleg, gyermekeivel együtt. József főherczeg és Klotild főherczegasszony egy ideig még Kis-Tapolcsányban maradnak.

Az új királyi palota építése. Az épülő budai királyi várnak július 10-ikén volt a bokrétá-ünnep. Hetedfél évi munka után elérték az épület legfelső parkányát, a mely után a tető következik.

A bokrétá-ünnep délután négy órakor kezdődött az építési irodában, a hol megjelent Podmaniczky Frigyes báró, az építési bizottság elnöke, Ybl lovag várkapitány, Hauszmann Alajos tanár, a nagy műtervezője, a miniszterelnökség kiküldöttei, Holzspach Nándor, és Obrincák József, a királyi vár építésvezetői és az összes munkások. Hauszmann tanár elismerő szavakkal emlékezett meg az építés vezetőiről s kiemelte, hogy a királyi vár az egyetlen épület Budapesten, a melynél a munka közben baleset nem történt. Podmaniczky Frigyes báró kitartásra buzdította a munkásokat és kiosztotta közöttük a miniszterelnök által adott jutalomdíjakat. Az egybegyűlték aztán megsemmisítették az építke-

zést. A vár krisztinavárosi része a régi épülettel már össze van kötve. Különösen szép része lesz a királyi várnak a déli oldala, a hol két oszlopos erkély-épület és egy zárt folyosó vezet a királyi lakosztályból a váríkon levő új tőli kertbe. Ezeket a munkákat még mind ebben az esztendőben befejezik. A régi szertár épületét, a miniszterelnöki palotával szemközt, szintén megszerették már a királyi vár építési alapjából s ennek lebontását ebben az évben megkezdik, hogy a jövő tavasszal hozzá foghassanak a vár északi irányban való tovább építéséhez. A szemle után a társaság lakomára ült össze.

Az erdélyi unió évfordulója. Jövő évben lesz ötven esztendeje annak, hogy Erdély Magyarországgal egyesült. Ezt az évfordulót Kolozsvár várososa nagy fényvel és ünnepélyvel kívánja megülni. A nevezetes esemény színhelye a kolozsvári vigadó volt, a hol akkor az erdélyi országyűlés ülésezett. Ennek falára bronz emléktáblát fognak helyezni, mely allegorikus földomborműben ábrázolja Magyarországot újabbkori történetének e nevezetes epizódját. Az emléktábla tervének elkészítésével G. Jancsó Lajost, a nagyváradi kir. kath. főgimnázium rajztanárát bízták meg. Az emléktáblán két magyar testőr alakja látható, kiket a Génusz kibékit. Az egyik Erdélyt, a másik Magyarországot jelképezi. Az emléktábla két méter magas és megfelelő széles.

Luther sirja. Dr. Köstlin, hallei protestáns egyháztanácsos, föltűntet keltő cikket közöl a «Theologischen Studien und Kritiken» című protestáns folyóiratban. 1892 február 14-ikén ugyanis, a wittenbergi várkapolnában, melyet azóta renováltak, föltárták Luther Márton sirját, mert már régebben kétség merült föl az iránt, hogy a nagy vallásreformátor ott nyugszik-e? vagy pedig, mint a monda tartja, csakugyan elhelyezték onnan a smalkaldeni háború idejében? A kutatók ráakadtak Luther csontjaira. Noha régebben már többször, hiába, keresték koporsóját. A koporsó, mely részben fából, részben érczből volt, nagyon elkorhadt a hosszú idő alatt. Luther csontjait pedig szabályszerű helyzetben fekvé, elég jó állapotban találták benne. A ruha, melyben eltemették, teljesen elporlott. Sem írást, sem más értéket nem találtak mellette. A munkások ezután teljes csöndben, a legnagyobb kegyelettel, ismét visszahelyezték nyugvóhelyére a vallásalapító porladó csontjait, a nélkül, hogy bárkinek tudomása lett volna fölfedezésükről.

Nász a Tisza-családban. Gróf Tisza Kálmán, a volt miniszterelnök fia július 10-ikén esküdött hűséget a fővárosban Keglevich Erzsébet grófkisasszonynak, Keglevich Gábor gróf és neje, Blaskovich Clementine leányának. Az esketési szertartás délelőtt tizenegy órára volt kitűzve, de a belvárosi plebánia-templom már jóval előbb megtelt előkelő közönséggel. A polgári házasságkötés után a lakodalmas menet fölvirágozott és fölpiantlikozott fogatokon indult el az «Angol királynő» fogadóból s először a belvárosi főplebánia templomba vonult, hol Kirner Károly plebános passzív asszisztenciával összeadta az ifjú párt. A fényes násznép ezután átvonult a Kálvin-téri református templomba, melyet virágokkal díszítettek. A mint a menet a templomba érkezett, megszólalt az orgona s buzgó hangjai mellett vonult a násznép az Ur asztala elé. A déli növényekkel díszített oltár mellett a protestáns lelkészek egyszerű fekete ruhájában állottak, Széll Kálmán nagyszalontai esperes, a ki az esketést végezte, továbbá Balhazár Dezső, a Tisza-család gyermekeinek nevelője.

A násznagyi tisztet Podmaniczky Géza báró viselte. Tanúk voltak: Keglevich István gróf, Keglevich Gyula gróf és Tisza István gróf. Nyoszolyó-lányok voltak Cziráky Margit és Maritta, Degenfeld Augustza és Katicza grófkisasszonyok, Podmaniczky Elma bárónő és Fay Róza kisasszony. Vőfélyek voltak: ifjabb Tisza Lajos gróf, Keglevich István, György és Miklós grófok, Cziráky László gróf és Fay György. Az egyházi szertartás után a fiatal párt és az örömszüleket a jelenlévő ismerősök valóságos elharmozták szerencsekívánataikkal. A templomból a lakodalmas menet visszahajtott a fogadóba, a hol fényes reggeli volt, mely után a fiatal házaspár elutaztak haza Gesztre.

Csokonai Lillájának gyűrűje. A debreczeni Csokonai-kör értékes ereklyét kapott: egy jegygyűrűt, a melyet egykor Csokonai ideálja, Lilla

viselt. A gyűrűt Vajda Elek tatatóvárosi lakos, Lilla unokaöccse ajándékozta a kör ereklégyűjteményének. Személyesen vitte el Debreczenbe a múlt héten, egyuttal szép babékoszort tett a Csokonai szobrára ilyen felirással: «Csokonai emlékének, Lilla rokonai». Megemlítjük egyúttal, hogy a kollégium néhány évvel ezelőtt vásárolta meg közadakozásból Lillának egy másik gyűrűjét.

Garay szobra. Garay János Szegezárdon felállítandó szobrát szeptemberben fogják leleplezni. Szárnovszky Ferencz, a ki a szobrot mintázta, a talapzat elkészítése végett már Szegezárdra utazott. A szobor, melyet Párisban öntöttek, a napokban érkezik Szegezárdra. Ugyancsak itt fogja Szárnovszky a szobor géniuszt is elkészíteni.

Bartha Miklós kegyelmi ügye. A magyar publicisztikai irodalomnak egyik kiválósága, Bartha Miklós, volt képviselő, még az előbbi kormány idejében egy hírlapi cikket írt, a melyért sajtópört indítottak ellene, az esküdtszék vétkesnek találta s a bíróság félévi fogságra ítélte. Bartha beteges ember lévén, mozgalmat indítottak, hogy kegyelmet kérjenek számára. A kegyelmi kérvényt átadják az igazságügyi miniszternek, hogy juttassa a korona elé. A kérvényhez csatolandó aláírások gyűjtését e hó 10-ikéig kellett beküldeni, s július 14-ikén a fővárosi polgárság népes gyűlést tartott a további teendőkre nézve.

Az értekezleten Szederkényi Nándor elnököl, a ki bemutatta a 200.000-re menő aláírásokat, melyek közt nagyszámú előkelőség, kitűnőség, főrendiházi tagok neve fordul elő, s a főpapság köréből is aláírtak: Vaszary herczegprímás, Samassa érsek, Rimély, Zelenka, Baltik, Gyurátz, Sárkány, Begovsevic, Pánti, Szele, Kun, Sárkány püspökök, Kohn főrabbi. A függetlenség Kossuth-párt, a nemzeti párt és néppárt valamennyi tagja aláírta a kérvényt. A külföldről Olaszország, Törökország számos aláírással szerepel. A külföldi városok közül Berlin, Karlsbad, Teschen, Grätz, Páris magyar kolóniai mintegy 5000 aláírást küldtek be. Az értekezlet szabad kezét engedett az elnökségnek a kérvény benyújtására.

Tanító apácák az egyetemen. A budapesti egyetem Wallasics Gyula közoktatásügyi miniszter rendelkezéséből tavaly megnyílt a női hallgatók előtt. A múlt évben mindössze öt hölgy-hallgatója volt. A szeptemberi új iskolai évben számuk növekedni fog, és pedig elsősorban a tanítással foglalkozó apácarendek tagjaival. Eddig a budapesti Sacré coeur, az angol kisasszonyok és a szürke nénék tanítórendje határozta el, hogy két-két tagját felsőbb kiképzés végett az egyetemre járattja. Az apácák a bölcsészeti kar hallgatói lesznek.

Vezeték nélküli táviratozás. A tudományos világot most az a nevezetes kísérlet foglalkoztatja, hogyan lehet minden vezetékek és drót nélkül táviratozni. Klupathy tanár ezt nálunk is bemutatta a minap. Rómában Marconi, ki régen foglalkozik a táviratozás e reformjával, a múlt héten a hadügy-miniszterium palotájában tett kísérletet saját rendszerével, e hó 11-ikén pedig a spezziai hadi kikötőben, még pedig ezuttal nagyobb távolságra. Először egyik hadihajóról a másikra telegrafáltak, aztán pedig a kikötő-parancsnok lakásáról Pulmaria szigetre, mely a kikötő nyugati bejáratától hét kilométernyire fekszik. Mind a két kísérlet sikerült. Spezziaiból Angolországba utazik Marconi és az angol tengerészeti minisztérium megbízásából Dover és Calais közt fogja bemutatni a drót nélkül való telegrafálást. Ezután Londonba megy, egy angol társasággal tárgyalni, mely meg akarja vásárolni találmányát, innen pedig Vilmos császár meghívására Berlinbe.

Mengarini professzor, Marconi barátja arra a kérdésre, hogy miféle természettani törvényen alaphat a drót nélkül való telegrafálás, azt válaszolta, hogy ezzel még maga a feltaláló sincs tisztában. Azok a kísérletek, a melyeket az új találmánnyal 14 1/2 kilométernyi távolságra végeztek, a következő föltételek mellett bizonyítottak: A Hertz-féle elektro-magnetikus hullámok tovaferjedése egyenes arányban növekedik Marconi vezetőrúd-jának (conduttore) a föld fölött való magasságával. Nem lehetetlen azonban az sem, hogy a Hertz-féle hullámok tovaferjedési képessége azoknak a rezgéseknek az intenzitásától függ, a melyeket a vezető ruddal és a földdel rézdrótok által összekötött vibráció-gép előidéz. Ezt a gépet Vighi, bolognai professzor találta föl. A rezgések száma másodpercenként 40.000. Eddig mindössze ennyit lehet tudni a drót nélkül való telegrafálás alaptörvényeiről, a többi a további kísérletek fogják megmutatni.

Smolenszky görög tábornok.

Szimon Anna, a Bulgáriában meggyilkolt magyar énekesnő.

Barnato.

Négyszarvú juh.

Bojcev, bolgár testőrszázados.

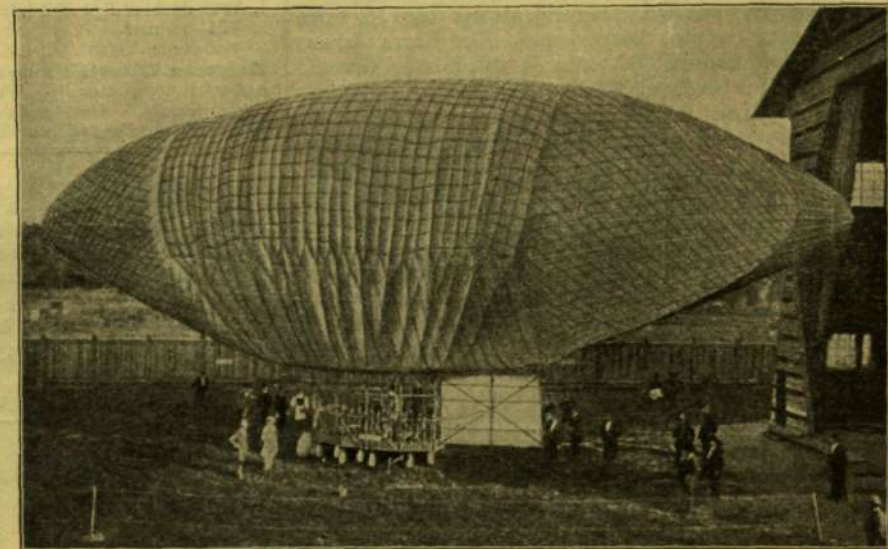
Méhek kidobolása

A Politikai Ujdonságok «Magyar Gazda» című melléklapjából.

A Politikai Ujdonságok «Magyar Gazda» című melléklapjából.

Dr. Wolfert léghajójának felrobbanása a Berlin melletti tempelhofi mezőn június 12-én.

Dr. Wolfert kormányozható léghajója Berlinben.

A török-görög háborúból. — Albánok fegyverfogása egy epiroszi faluban.

Nyári korcsolyázás a dobsinai jégbarlangban. A Markó Miklós által rendezett dobsinai nyári korcsolyázás várakozással felül sikerült, sőt népesség dolgaiban az 1893-iki nyári ünnepeket is felülmutatta. Az ország távoli részeitől érkezett kirándulók száma 240 volt. Ezek e hó 11-ikén mindjárt ebéd után szálltak le a barlangba. A korcsolyázók a barlang nagytermében pompás, tükörsima jég várta, és az emelvényen elhelyezkedett cigányok jégkeringője mellett megkezdették a korcsolyázást a nagyobbára budapesti férfi- és hölgykorcsolyázók. Mintegy két órai korcsolyázás után a műkorcsolyázók mutatványai kezdődtek. Végül a mutatványokat egy 10 párból álló francia négyes fejezte be. Később a társaság egy része a jégbarlang megtekintésére indult, a jobb korcsolyázók azonban tovább is a síma jég maradtak. Közülük 5 óra felé járt az idő, s a villanylámpákat kezdtek már eloltani, míg végre a társaság búcsút vett a jégparkettól. A társaság este nagy táncmulatságot rögtönzött s másnap sokan átrándultak Aggtelekre, az ottani csepőkbarlang megtekintésére.

HALÁLOZÁSOK.

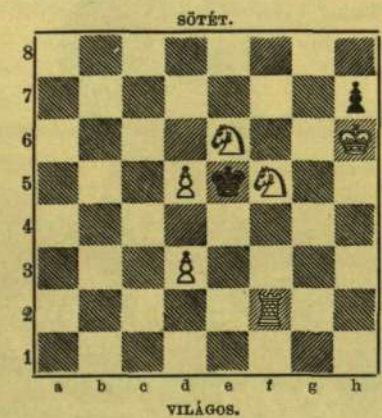
Elhunytak a közlebbi napokban: CZÁRAY IMRE, kegyes-tanítórúdi aranyérem díjazó, tisztelt-beli kormánytanácsos, érdemesített házifőnök és nyug. gimnáziumi igazgatótanár, 78 éves korában, Trencsénben. — Kiss József, nyug. kir. törvényszéki bíró, 1848—49-iki honvédtiszt, hosszú szenvedés után, életének 70-ik évében, Budapesten. — Gyémánt József, jogbágyi, nógrádmegyei lakos, életének 96-ik évében; a derék öreg urat 13 gyermekkel, 139 unokával, 41 dédunokával és 19 ükunokával áldotta meg a gondviselés, a kiknek nagy része még életben van, s könyves szellem kísértései a szeretett családfőt. — JALOVITS ALADÁR, benedekrendi áldozópap, házi lelkiatya, hatvannégy éves korában, Tihanyban. — DAVID KÁROLY, fővárosi ismert papírkészítő, ki nagy dobozgyártást is alapított, 58 éves korában. — DALÁNY ENDRE, korábban sokáig gyógyszerész Erdődön, Budapesten, 77 éves korában. — GRANDJEAN FERENCZ, a szabadságharc bajnoka, Torontál-Antalfalván; Bem tábornok alatt küzdötté végig a forradalmat. — Idős OLÁH György, 1848—49-iki honvéd, Gyula város volt bírja és tanácsosa, 73 éves korában. — Kovács János, földbírtokos, 62 éves korában, Budapesten; testvére volt Kovács József dr. egyetemi tanárnak. — Kovácsvári Kovács Károly, ügyvéd, az ungi ev. ref. egyház-megye főgondnoka, megyebizottsági tag, 82 éves korában, Szürthe községben. — Dr. Rózsa JAKAB, Balmazújvárosnak 30 éven át volt községi orvosa, élete 59-ik évében, Budapesten. — KRAY MIKSA, nyug. udvari tanácsos, a vaskorona-rend vitéze, 82 éves korában, Lőcsén. — Barátosi POROSZLÓ MIHÁLY, kir. postamester, a köpeczi és miklósvári gazdák segély-egyesületének pénztárnoka, Köpeczen, 60 éves korában. — SZAGALA KÁROLY, tanító, 22 éves korában, Győr-Ujvárosban. — Máj György, 1848—49-iki honvéd, megyehusár, Veszprém. — Erdélyi VIKTOR, tengerészőrnagy, 20 éves korában, Budapesten. — SZUHÁNYI MÓRIZ, 60 éves, Budapesten, honnan holttestét Hiripre, a családi sírboltba szállították. — HOLLOS BÉLA, ügyvéd, m. kir. államvasuti titkár, 38 éves korában, Buda-

pesten. — SCHUSTER ALAJOS, zempléni megyei bir-tokos, megyebizottsági tag, Horbók-Radványon. — SZERN ADOLF, moholi tanító, szidőhírközlő jegyző, 55 éves korában. — HELTAI LÁÓ, Heltai Jenő hírlap-író öccse, 23 éves, Budapesten. — SZIKLAY ELEMÉR, dr. Sziklay János írótestvérünk kis fia, rövid szenvedés után, Budapesten.

SZÉCHENYI JÓZSEF, a zombori törvényszék el-nökének neje, 58 éves, Zomborban. — ÖZV. KON-RÁDY MIHÁLY, szül. Wilkowszky Julianna, 69 éves, Kassán. — LEIPCEGER VILMOS, született Deutsch Jenny, Leipziger Vilmos gyáros neje, 52 éves korában, Budapesten. — ÖZV. GRÓF KLEBELSBERG JAKAB, szül. öri Farkas Aranka, 49 éves, Székes-fehérvárt, nagyszámú előkelő rokonság gyászolja. — ÖZV. SZENTPÁLI IGÁNCZ, szül. bágyoni Szabó Eszter, Szabó Sámuel enyedi főiskolai tanár test-vére, 62 éves, Nagy-Enyeden. — VOROSMARTY ELEMÉR, szül. Sigray Ilona, 22 éves, Lajoshalmon. — ERDÉLYI MAGDOLNA, Erdélyi Antal leánya, 15 éves, Budapesten. — PICHLER VILMA, kincstári uradalmi kasznár özvegye, Pichler Lipót királyi táblai bíró édes anyja, 77 éves, Szegeden.

SAKKJÁTÉK.

2017. számú feladvány Enderle E.-től.

A 2005. sz. feladvány megfajtása. Galitsky W. A.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. V6—f6 ... Kf1—h2 4. ... Bb2—f2
2. V6—h4 ... Kh2—g1 5. Vd4—f2 mat.
3. Vh4—f4 ... Bg2—h2
4. Vh4—d4 ... Kf1—g2 (a)
5. Vd4—g4 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Winkler Károly. — Sárospatakon: Géczy Károly. — Csomonyán: Németh Péter. — Grébenben: Kovács F. — Kecskeméten: Balogh D. — A pesti sakk-kör.

Szerkesztői mondanivalók.

Vigas. Igen, igen. Az elsőből igazi költői lélek szól, de a kidolgozás egyenletlen, darabos. A másodikban a tréfiás, enyélő, érzelmes hang nem olvad össze eléggé.

Erdőben. A közölhetők közé soroztuk. A 'Bende Pálné' címűnek is van költői érdeme, s nem akar- tunk azzal kibebizni, hogy tárgyánál fogva a 'Képes Néplap'-ba szántuk.

Tépelődés. Köszöni fogjuk.

Önvád. Naplóból. Az első elég csinos volna, ha egy pár oda nem illő kép nem zavarná az összehangot. A második nagyon cynikus.

A nő. Voltaire. Neve napján. Nagypám halá-lára. Valamennyi elárulja a hivatott tehetséget. A két utolsót közlésre megtartottuk.

Nem közölhetők: Pubika születésére. Magas hangon kezdű a messziről összehordott képekkel tarkítja a különben igénytelen kis verset. A verselés is nagyon fogyatékos. — Kupak tancs. Gyarló kísérlet, se füle se farka; csak zavaros szóadatok az egész. — Töprengés. Értelmét bajos kihelyezni. Valószínűleg szerző maga sem volt tisztában vele, a mit mondani akart. — Egyet sajnálók. Lepék. Tancs. Az elsőben és utolsó-ban van egyéni szín és hangulat, de hiányzik a gon-dolat szabatos kifejezésének, a költemény egyöntetű megalkotásának művésze. A 'Lepék' című egé-szen elhibázott kísérlet. Szerző egy csomó képtelensé-get mond a lepékrol, hogy tündér fénylőn veték körül, túlvilági bűvítással altatták el, stb. Persze ábrándjait nevezi lepéknek, de minek akkor a hasonlat, ha ennyire nem találó.

KÉPTALÁNY.

A 'Vasárnapi Ujság' 27-ik számában közölt kép-talány megfejtése: Rövid az élet, hosszú a művészet.

Heti naptár, július hó.

Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
18 Vasárnap	C. 6. Lsz. Meg.	6 E. 5. Szizsoez
19 Hétfő	Paul. Vince	7 Mal. Tamás
20 Kedd	Margit, Illés	8 N. Prokóp vt.
21 Szerda	Dániel pr.	9 Pongrácz
22 Csütörtök	Mária, Magd.	10 Nik. 45 vért.
23 Péntek	Apollinár	11 Eufémia
24 Szombat	Krisztina vt.	12 Prokusz

Holdváltás. Utolsó negyed: 21-én d. u. 4 ó. 25 p.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Foulard-selymet 60 krtól 3 forint 35 krig méterenként — japáni, chinai, stb. a legjobb min-tázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg-selymet 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként; sima, csikos, kockázott, mintázott damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szin és mintázattal stb.) megrendelt árukat postabér és vámtmentesen házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és k. udv. szállító) selymgázai Zürichben. Svájcba címzett levelek 10 kros, és levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 7061

Hirdetések elfogadta-tak a kiadó-hivatal-ban, Budapesten, IV., egyetem-utca 4. sz. a.

Legjobb és leghirnevesebb pipere holgyor : a La VELOUTINE 6959 Különleges Rizpor BISMUTTAL VEGYITVE CH. FAY, ILLATZERESZ. PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János

Szegeden Cs. és kir. biztatóságos órák, órák és mások a nemzeti ingáért.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltek.

A 'Franklin-Társulat' kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvtárnál kapható:

A katolikus országos autonómiáról.

Irtá

CSORBA FERENCZ.

Ára füzve 30 krajczár.

Obstructio és cloture.

Irtá

CSORBA FERENCZ.

Ára füzve 20 krajczár.

Magyar királyi államvasutak.

A termes gőzhajók nyári menetrendje Fiume-Velence között az elegáns 'Daniel Ernő', Fiume Ancona között pedig a legnagyobb kényelemmel berendezett 'Villám' nevű gyorsgőzhajó közlekedik. Ezen gőzhajók az I. helyen kívül még külön luksusz osztállyal is bírnak, melyek külön teremmel, ki-tinő ágyakat tartalmazó kabinetekkel, dohányzó-teremmel, villamos világítással és gőzfűtéssel van-nak ellátva. A 'Villám' nevű gőzhajó a termen kívül még egy kisebb 4 hálólhelyet ellátott családi teremmel (salon privé) is bír, mely külön megren-delhető. Ezen termesgőzhajók menetrendje ápríl hó 1-től október 31-éig a következő:

Fiuméből indul Velencébe minden szombaton és kedden 8 órakor este, csatlakozásban a Buda-pestről este 7 óra 40 perckor érkező gyorsvonattal; érkezés Velencébe másnap reggel 7 órakor.

Velencéből indul Fiuméba minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor a szt. Márk-térről, érke-zik Fiuméba másnap reggel 7 órakor, csatlakozás-ban a 7 óra 25 perckor reggel induló gyors-vonattal.

Fiuméből indul Anconába minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor, érkezés Anconába másnap reggel 6 órakor, csatlakozásban a reggel 7 órakor Rómába induló gyorsvonattal.

Anconából indul Fiuméba minden szerdán és szombaton este 9 órakor, csatlakozásban a római, nápolyi és bolognai gyorsvonatokkal; érkezés Fiuméba másnap reggel 7 órakor, csatlakozásban a budapesti nappali gyorsvonattal.

A tengeren való hajóutak 10 órát vesz igénybe. Budapest-Fiume közötti gyorsvonaton, onnan Anconáig vagy Velencéig gőzhajón együtt fize-tendő: a gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón a luksusz osztályt ágygyal együtt 20 ft. A gyors-vonat I. osztályáért és a gőzhajón az I. helyért ágy- gyal együtt 18 ft, csak a gőzhajón a luksusz osz-tályban ágygyal együtt 8 ft, csak a gőzhajón az I. helyen ágygyal együtt 6 ft.

A fentebbi utirányon át közvetlen menetjegyek adatnak ki következők árakon a gyorsvonatok: Budapest-Fiume között I. oszt. 12 ft, II. oszt. 8 ft.

Bpest-Firenze I. o. 72-60 ft. II. o. 53-25 ft. III. o. 30-05. ft.
• Genua Velence 87-95 • 64-10 • 36-10 •
• Milánó ezén át 69-10 • 50-85 • 28-65 •
• Turin 87-75 • 63-95 • 36-30 •
• Nápoly-Fiume-An- 98-95 • 71-70 • 40-85 •
• Róma / conán át. 72-85 • 53-45 • 30-20 •

Ezen jegyeken kívül Budapestről Bari, Battaglia, Bologna, Livorno, Padua, Pira, Verona állomásokra is adatnak ki közvetlen menetjegyek. Bővebb érte-sítés nyerhető a magyar kir. államvasutak városi menetjegy-irodáiban, a Cook-féle utazási irodában és a Schenker-féle bécsi utazási irodában.

A POZSONYI Kereskedelmi Akadémia,

melynek végbizonyítványa egy évi önkéntesi katonai szolgálatra jogosít, és melynek eddig végzett tanulói legelső rendű kereskedő, gyári és bankári cségeknek vagy közhivataloknak és a mezőgazdaságban nyertek alkalmazást, 1897 szeptember 1-én tizenharmadik évfolyamát nyitja meg.

Az intézetet a múlt isk. évben 289 tanuló látogatta, köztük 238 vidéki, kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében az igazgató készséggel jár a szülők kezébe.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelező lapon is kérhető.

Pozsony, 1897 július hó.

JÓNÁS JÁNOS

igazgató.

Magyar királyi államvasutak.

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról. A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról.

Délétől				Délután			
vonat-szám	óra	perc	vonat-nome	vonat-szám	óra	perc	vonat-nome
*702 1200 k.e.v.	12	00	Konstantinápoly	6104 1205 sz.v.	12	05	Czegléd, Szolnok
*102 235 k.e.v.	2	35	Bécs, Páris, London	136 1215 sz.v.	2	15	Nagy-Maros
124 540 sz.v.	5	40	Ersekújvár	*146 1255 sz.v.	5	55	Nagy-Maros
106 555 sz.v.	6	55	Palota-Ujpest	176 145 sz.v.	6	45	Palota-Ujpest
1110 620 sz.v.	6	20	Bécs, Ostende	404 145 sz.v.	6	45	Bécs
4102 630 sz.v.	6	30	Erztergom	1406 125 sz.v.	6	25	Dorog
6102 640 sz.v.	6	40	Czegléd, Szolnok	178 205 sz.v.	6	05	Palota-Ujpest
168 650 sz.v.	6	50	Palota-Ujpest	120 220 sz.v.	6	20	P-Nána
6012 655 sz.v.	6	55	Lajos-Mizse	704 230 sz.v.	6	30	Bukarest
1402 700 sz.v.	7	00	Zsolna	4104 235 sz.v.	6	35	Erztergom
106 800 sz.v.	8	00	Bécs	6002 245 sz.v.	8	05	Lajos-Mizse
170 805 sz.v.	8	05	Palota-Ujpest	144 255 sz.v.	8	15	Nagy-Maros
708 815 sz.v.	8	15	Temesvár, Orsova	6106 305 sz.v.	8	05	Czegléd, Szolnok
712 820 sz.v.	8	20	Temesvár	170 325 sz.v.	8	25	Palota-Ujpest
3142 840 sz.v.	8	40	Nagy-Maros	140 345 sz.v.	8	45	Bécs, Graz
172 905 sz.v.	9	05	Palota-Ujpest	138 355 sz.v.	9	05	Nagy-Maros
116 915 sz.v.	9	15	Bécs	3188 500 sz.v.	9	00	Palota-Ujpest
*174 1155 sz.v.	11	55	Palota-Ujpest	108 540 sz.v.	11	55	Bécs
				3148 600 sz.v.	11	55	Nagy-Maros
				182 610 sz.v.	12	00	Palota-Ujpest
				140 620 sz.v.	12	05	Nagy-Maros
				710 700 sz.v.	12	00	Vericiora
				6014 720 sz.v.	12	00	Erztergom
				128 745 sz.v.	12	05	Lajos-Mizse
				184 755 sz.v.	12	05	Palota-Ujpest
				3150 805 sz.v.	12	05	Vác
				* 815 sz.v.	12	05	Ersekújvár
				* 815 sz.v.	12	05	Palota-Ujpest
				* 815 sz.v.	12	05	Bécs
				* 815 sz.v.	12	05	Konstantinápoly
				* 815 sz.v.	12	05	Szeged, Temesvár
				* 815 sz.v.	12	05	Zsolna
				* 815 sz.v.	12	05	Vác

A vonatok indulása Buda-Császárfürdő kitérőről.

4002 624 sz.v.	Esztergom	*4006 119 sz.v.	Dorog
		4004 229 sz.v.	Esztergom
		4012 705 sz.v.	Esztergom

* Közlekedik ünnep és vasárnap május 15-től szeptember 15-ig.

A vonatok érkezése Budapest k. p. udvarra. A vonatok érkezése Budapest ny. p. udvarra.

Délétől				Délután			
vonat-szám	óra	perc	honnan	vonat-szám	óra	perc	honnan
*101 1210 k.e.v.	12	10	London, Páris, Bécs	311 1225 sz.v.	12	25	Hatvan
*901 205 k.e.v.	2	05	Konstantinápoly	301 1250 sz.v.	12	50	Berlin, Rutka
648 500 sz.v.	5	00	Arad	903 105 sz.v.	1	05	Konstantinápoly
321 520 sz.v.	5	20	Rutka	601 110 sz.v.	1	10	Bukarest, Arad
1707 545 sz.v.	5	45	M-Sziget	3 125 sz.v.	1	25	London, Páris, Bécs
605 610 sz.v.	6	10	Brassó, Arad	403 130 sz.v.	1	30	Lemberg, Kassa
47 615 sz.v.	6	15	Bicske	1001 145 sz.v.	1	45	Gyékényes, Pécs
405 635 sz.v.	6	35	Lemberg, Miskolc	505 150 sz.v.	1	50	Tóvis, M-Sziget
7 640 sz.v.	6	40	Bécs, Sopron	1301 205 sz.v.	2	05	Graz, Fehring
*1509 655 sz.v.	6	55	Poprád-Felka, Kassa	920 450 sz.v.	2	50	Bicske
911 705 sz.v.	7	05	Belgrád, Brod	113 555 sz.v.	3	55	Gödöllő
507 710 sz.v.	7	10	Brassó, Kolozsvár	505 620 sz.v.	3	55	Brassó, Kolozsvár
309 720 sz.v.	7	20	Hatvan	25 650 sz.v.	3	55	Győr
1303 735 sz.v.	7	35	Graz, Fehring	5 715 sz.v.	3	55	Bécs, Graz
501 750 sz.v.	7	50	Bukarest, Brassó	603 720 sz.v.	3	55	Brassó, Arad
1021 755 sz.v.	7	55	Paks, Adony-Szabolcs	905 735 sz.v.	4	05	Belgrád, Eszék
1505 815 sz.v.	8	15	Kassa, P-Felka	305 745 sz.v.	4	05	Berlin, Rutka
1005 820 sz.v.	8	20	Fiume, Záhgráb, Eszék	1007 755 sz.v.	4	05	Fiume, Záhgráb, Pécs
1008 840 sz.v.	8	40	Fiume	1705 810 sz.v.	4	10	Stanislaw, M-Sziget
*319 850 sz.v.	8	50	Hatvan	1001 835 sz.v.	4	35	Róma, Fiume, Záhgráb
609 910 sz.v.	9	10	Szolnok	407 840 sz.v.	4	40	Munkács, M-Sziget
11 925 sz.v.	9	25	Győr	318 850 sz.v.	4	45	Fiume, N-Kanizsa
907 1015 sz.v.	10	15	Szabadka	1009 955 sz.v.	4	55	Bicske
307 1035 sz.v.	10	35	Rutka, Füle	9 920 sz.v.	4	20	Bécs, Graz
21 1040 sz.v.	10	40	Triest, Fiume	*211 925 sz.v.	4	25	Nagy-Káta
				401 955 sz.v.	4	55	Munkács, Kassa
				319 1000 sz.v.	5	00	N-Kanizsa, Bicske
				303 1015 sz.v.	5	05	B

4 arany, 18 ezüst érem, 30 tiszteletti és előismerő oklevél.

Kwizda-féle
korneuburgi
marha-táppor.
Veterináriatitka szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.
43 ezüstérem a legelső kiállításán kitüntetésül a táplálékosság kedv hánykái, rossz emésztésű, a tehénnek tejének bővítésére és jobb téle szőlőből.
Ar: 1/2 doboz 75 kr, 1/4 doboz 35 kr.
Csupán a fenti védjeggyel ellátva valódi és kapható minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben. — Főraktár: **Kwizda Ferencz Joh.**
cs. és kir. oestr.-magyar és román kir. udv. szállító. 6999
Kerületi gyógyszerésznél Korneuburg, Bécs mellett.

Szomorú de igaz

hogy öltözköztünk nagyobb gondot fordítottunk mint Egészségünkre. Ha ruháinkban a legparányibb szakadékok észleltünk, azonnal eltüntettük, nehogy nagyobbodjanak, de ha ez testi épességünknek az eset, számba se vesszük. Egy kis köhögés, fűfű, emésztési zavrok — mit tesz az? Úgyet se vetünk rá. Hát ez vétkes könnyelműség, mely később keservesen megbosszulja magát rajtunk, mert valamin a kis szakadékból nagy lesz, ép úgy a kis bajból nagy baj keletkezik, ha kellő intézkedés nincsen gyorsan kénél. A legtöbb betegség kutyforása a gyomor rendetlen működése, a mit

Egger kellemes ízű szodapasztyillája

csakhamar beszűntet, ha idejekorán használjuk (1 doboz 30 kr) A tüdő-, torok- és mellbajok, köhögéssel, rekedtséggel és elnyálkodással kezdődnek. Egger kitűnő ízű Mellpasztillája megőv bennünket a bajtól teljes biztonsággal (1 doboz 50 kr és 1 frt. Próbadoz 25 kr). Minden gyógyszerárban kapható: Főraktár: **Nádorgyógyászat (Dr. Egger Leo és Egger J.)** Budapest, Váci-körút 37. 7179

MATTONI FÉLÉ
GISSHÜBLER
legújabb égyényes
SAVANYUKUT

KURCZ LIPÓT és Tsa
PHOTO
Czinkográfia
BUDAPEST, V. SZENTKIRÁLYI 13.
CLICHÉ
LEGJOBB
OLD-50
KIVITELBEN
Czinkográfia
fametszel

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkínálóbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztá és zsírmintes készítmény a 7163
Margit Crème.
Rövid idő alatt szűntet szepült, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tölde bájost arczszint kölesz, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgy 60 kr. 3 szinben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpasta) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerára,
Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: **Török József gyógyszerára,** Budapest, Király-utca 12.

A SZÉPSÉG
ÁPOLÁSÁHOZ.
Eddig el nem ért
HATÁS.
KIELHAUSER H.
folyékony
Glycerin-Crème
ártalmatlan anyagokból készült sikerült vegyület, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifjú füdeséget eleveníti és azt állandóan fenntartja. Legjobb óvszer levegő, szél és napfény ellen, eltávolított májfoltot, szepült, májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.
Glycerin-Crème-Szappan
kiváló enyhe, bárszonszerű bőrt idez elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a
Párisi Hölgy puder
a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.
Hamított párisi hölgyputertől és Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az a valódi, melyen a czinképen, valamint a círáson a mellékelt védjegy van.
Raktár minden gyógyszerárban és illatszer-üzletben.
Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerára Budapest, Király-utca 12.

SZABADALMAKAT (Patente). Kisközl, védjegyeket és mintákat belajstromtat, a világ minden államában, legkedvezőbb feltételek mellett, **RÉTHY JÁNOS**, nemzetközi szabadalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körút 2. szám. (Tulajdonos Zselinski Sallárd, okl. mérnök.) 7015

IZZADÁS ELLEN

láb, kéz, mell, hónalj, arcz stb.

valamint a gyermek kipállása ellen feltétlen biztos szer a Hazslinszky-féle Universal-hintőpor. Ara 50 kr. Kapható Budapesten, «Szt.-László» gyógyszerár Sándor-tér. 7260

Raktáron maradt selymekelmék

árendeménnyel, valamint a legújabb szines és mindenemű fekete selymekelmék, igazi gyári áron a valódi és tartósággal való jóállás mellett porto- és vámentesen házhoz szállítatnak. A legjobb, közvetlen megrendelési forrás magánosok számára. Ezer meg ezer elismert írt. Minálk franko. Svájcba a levélportó költséges.
GRIEDER ADOLF és TSA
selymekelme-gyárak szövetségé Zürich. 0956
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészszeg orvoslására 2 hónapig vendő a dr. Blyn s dr. Duchesne-Dupare klin. tanár, becsültrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógyoz. által készített «per-ssa-pilula», vesiculosisnevel előállított növ. készítmény. Egy 3 frtos nemzetközi posta-utalvány küldésével bér. szállít egy palackkal: **M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris.** Budapestén kapható: **Török József** gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7050

ŐS BUDAVÁRA

juliusi műsor. A berlini symphonikus zenekar nagy hangversenye. **Novikow** orosz ének- és tánczosop. «Rainer» tiroli táncz- és énekesop. «The sisters Walton» angol ének- és tánczosop. A m. kir. operaház énekarából alakult.
Apolló férfi négyes. A magyar dal- és tánczársulat.
Katonasene felváltva, a honvédszenekara, a cs. és kir. 6-ik és 69. gyalogered zenekara által, Balog Károly cigány zenekara, Miklós Pista szabadtai tambura zenekara, 3 olasz utcai énekes csoport, 1 spanyol utcai énekes csoport. Kedvezően idő esetén: a «Berlini symphonikus zenekar» a mesetben, a «Magyar dal-társulat» és vegyes előadások a francia mulatóban, a «Rainer» csoport fedett helyiségben tartja előadásait. 7195
Belépő díj: esti 6 óráig 20 kr, azontul 30 kr.

WEINWURM ANTAL
fényképez első magyarországi chemigraphiai műintézte.
Budapest, IV., Károly-utca 3.
Készít mindenemű czinkedési dícsot, autotypia, phototypia, chemigraphia és caromotypia utján. Alaprajzok, térképek, hálósotok fotolithografiai díton a legújanyosabban sokszorosítottak.
Külön berendezés hásonkvül való fényképfelvételekre.

LOHSE-féle
Maiglöckchen
zsebkendő-illatszer — szappan arczpor — pipere-víz
brillantine — Eau de Cologne.
Valódi csak akkor, ha a feltaláló czégét viseli.
Gustav Lohse
BERLIN, 45/46 Jäger-Strasse.
Kapható valamennyi illatszerészet, diszmu-aru-, gyógyfűszerészet- és gyógyszerárban Ausztria-Magyarországon.

Fesztay társaság körkép palotájában
Városliget 7173
Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem
óriási körkép. Látható reggel 9 órától esti 8 óráig.
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr.
Gyermekek 30 krajczár.

30. SZÁM. 1897.

BUDAPEST, JULIUS 25.

44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6.
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
félévre — 4.
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.—
félévre — 2.50
Külföldi előfizetésekre a postaiag megfizetett viteldij is esatolandó.

A STOCKHOLMI KIÁLLÍTÁS.

A MÜVELT VILÁG újságírói tavaly, a mi ezredévi kiállításunk alkalmából nálunk tartották meg harmadik nemzetközi kongresszusukat; az idén pedig Stockholmba gyűlekeztek a hírlapirodalom közös érdekei fölött tanácskozni.
Tavaly a mi vendégünk volt az egész világ; most mi voltunk vendégek Svédországban. A világ különböző részeiből nagybárra ugyanazok látogattak el Stockholmba is, mint a kik nálunk jártak, s örömmel említhetem föl, hogy az előbbi házigazdát nem felejtették el az új miatt s a stockholmi szép kiállítás dícsérete mellett, bőven kijutott a kedves és hízeltő visszaemlékezés a mi tavalyi dícsősé-
günknek is.

És hogy első sorban s röviden végezzek én is az összehasonlítás-sal, a mi kiállításunk szebb is, nagyobb is volt; és különösen meglepett bennünket, hogy a miennek egyes részleteit majdnem teljesen hű másolatban találtuk föl Stockholmban, a mint hogy a folyvást sürűbbé váló nemzetközi érintkezések következtében minden újabb kiállításon fordulnak elő ismétlődések. Egy-egy pillanatra azt hittük, hogy a Városligetben vagyunk, nem pedig a Mälara partján.

Egyben azonban felülmulja a stockholmi kiállítás a mienket. Tesék csak elgondolni, hogy nekünk csupán a kis városligeti tó állott rendelkezésünkre; itt pedig mindenütt tenger veszi körül a kiállítás területét szolgáló szigetet, s míg mi a hadihajót csak szárazföldön tudtuk bemutatni, addig ott igazi tengeren igazi hajó szolgál erre a célra.

Stockholmot Észak Velenczéjének szeretik nevezni; pedig nagyon kevésbé hasonlít hozzá. Velence egy hanyatló régi laguna-város, melynek festői onladékait is a régi dícsőség, a történelem napjának ragyogó sugarai aranyozzák meg, s teszik véghetetlenül bájosá, vonzóvá. Stockholm pedig egy jelen-

II. OSZKÁR SVÉD KIRÁLY.

Fénykép után.

kori világváros, a melyben minden a remény-nel teljes, dícsőséges nagy jövőnek s a jelen nyüzsgő életének, erejének nagyságát hirdeti. Stockholm nem a tengerbe van építve, nem csatornák szűk sikátorai alkotják az utcáit, hanem a tenger szüntelenül mozgó, hullámzó árja öleli szeliden körül azokat a szigeteket, a melyekre a város építve van. Csodálatos egy város, a hol tenger, hegy, erdő és levegő, még pedig tiszta, egészséges levegő olyan mennyiségben egyesül, hogy fölöslegessé teszi a közegészségügyi és szépítő bizottság minden papiros-munkáját. Szebb helyet a regényíró fantáziája sem tudna kigondolni, mint a stockholmi új opera széles terrasza, a honnan, míg a híres svéd

puncs arany nedűjét szűresőlőd, pompás kilátás kínálkozik a szemben levő királyi palota remek tagolású renaissance épületére, a Ryd darholmra és balra a tenger kékes vizében fürdő, buja lombosítú Djurgartenra.

Ebben a Djurgarten-ban — állatkertben — építették föl a stockholmi kiállítás szebbnél-szebb pavillonjait és palotáit. Egy remek kis köhíd — szobrokkal megrakva, a mely művészi díszítésre nálunk soha sem gondolnak, — vezet a város legújabb és legszebb útjáról, a Strandvägen-ről a kiállításba. Az alacsony, semmi meglepetést nem keltő főbejárással szemközt emelkedik hatalmas, rózsaszínű, fehér és kék színekben pompázó kupolája az iparesarnoknak. Éjszaki stílus ez, a mely formájában a moszkvai kupolákhoz hasonlít, s akármerre megynünk, e stílusnak az eredetisége, nemzeti jellege minduntalan szemünkbe ötlük.

Az iparesarnokban 16,000 négy-szögméternyi hatalmas területen minden föl van halmozva, a mit a skandináv félszigetek lakosainak tehetsége és szorgalma létre tudott hozni. Hatalmas területen, hatalmas erők nyilvánulását látja az ember, s a svéd-norvég ipar előtt tisztelettel hajtja meg lobogóját a külföldi ember, mert érzi, hogy ez a messze éjszakra eső ország lépést tart nyugati Európával, s egy nappal sincs hátrább, mint akár Páris, akár London.

És így vagyunk a többi pavillonokkal is. Mindenütt föltalálunk mindent, a mit akár nálunk, akár másutt láttunk vagy láthatunk; de az elrendezés ötletessége, a csoportosítás művészete egyképen tanúsítja az izlés fejlettségét s a műveltség magas fokát.

A mindenütt föltalálható kiállítási tárgyak mellett természetesen különösen érdekelnek bennünket azok a különlegességek, melyek az itteni természetrajzi sajátosságok és éghajlati körülmények egyszerű következményei. A tenger mellett lakó nép egész művelődéstörténetét föl lehet találni a hajózási és halászati pavillonban, a mely ügyes

Szépség és egészség.
Korunk főnyavalyája az idegesség és vértelenség, melyből számtalan kör származik. Ez ellen pedig legbiztosabban hat a **vasas chinabor**
1 üveg 1 frt 20 kr, 5 üveg franco küldve 6 frt.
Sherryvel van készített a minden hasonlevő készítmények között a legkínálóbb és leghatásosabb és legbiztosabb.
ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerész Aradon.
Kapható Budapesten: **Török József** gyógyszer. áránál és minden magyarországi gyógyszerárban.

A Magyar Asphalt részvény-társaság
Budapest, Andrassy-út 30.
elvállalja jóállás mellett legolcsóbban asphalt-burkolatokat fektetését és 7117 nedves lakások, pinceszék, stb., gyökere száraztatását.
Telefon.

Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem
óriási körkép. Látható reggel 9 órától esti 8 óráig.
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr.
Gyermekek 30 krajczár.